

RAZSTAVNA ŠTEVILKA KOROŠKA KRONIKA

Izdaja Britanska obveščevalna služba. — Cena mesečno: za tuzemstvo 2 S, v inozemstvo 5 S. — Posamezna številka 50 grošev

Leto V.

CELOVEC, 12. avgusta 1949

Številka 32

Zasedanje Evropskega sveta

Evropski parlament bo razširjen

Pod predsedstvom francoskega zunanjega ministra g. Schumana so se sestali v ponedeljek, 8. avgusta, v veliki dvorani vseučilišča v Strassburgu zunanji ministri sledečih držav: Velika Britanija, Francija, Italija, Belgija, Holandska, Luksemburška, Švedska, Norveška, Danska in Irska.

Odbor desetih ministrov je pozval na pripravljalni seji tudi Grčijo, Turčijo in Islandsko naj pristopijo k Evropskemu svetu. Naslednje seje sta se nato že udeležila tudi zunanja ministra Grčije in Turčije. Islandska pa bo mogla pristopiti šele, ko bodo urejene še nekatere formalnosti, ki jih zahteva islandska ustava. Ko bodo pristopile še te tri države, bo ime ta svet trinajst članic.

V parlamentu bo imela Turčija 8 sedežev, Grčija 6, Islandija pa 3.

Zunanji ministri so na svoji pripravljalni seji, na kateri so sestavljali dnevni red za seje posvetovalnega Evropskega parlamenta, ki so se pričele v sredo 10. avgusta, izdali izjavo, v kateri naglašajo, da mora priti do uresničenja evropskih združenih držav. Če se to ne

zgodí, bodo morale države, ki so še svobodne, mirno gledati, kako vedno bolj izginja svoboda in kako padajo pogoji za človeka dostojno življenje.

Zato bodo glavne točke dnevnega reda Evropskega parlamenta v Strassburgu: ohranitev in zavarovanje človečanskih pravic in bistvenih svoboščin, zboljšanje trgovskih zvez med evropskimi državami in razdelitev delavskih moči.

Evropski parlament sestavlja trenutno 87 odposlancev. Tri države: Francija, Velika Britanija in Italija imajo po 18 odposlancev, Belgija, Holandska in Švedska po 6, Danska, Irska in Norveška po 4, Luksemburška pa 3. Uradni jezik pri tem parlamentu je angleški in francoski. Odposlance so imenovala ali vlade z ozirom na moč svojih strank ali pa so jih izvolili parlamenti.

Tito pri četah v Macedoniji

JUGOSLAVIJA SE BOJI NAPADA S STRANI VZHODNIH DRŽAV

Maršal Tito, predsednik Jugoslavije, se je mudil pretekli teden nekaj dni v Skoplju, kjer je imel tri govore: enega pred častniki in generali tamkajšnje garnizije, drugega pred zastopniki macedonskih kmetov in tretjega pred macedonskim narodom.

Najpomembnejši je bil njegov govor, ki ga je imel pred častniki in generali. V tem govoru je izjavil, da so jugoslovanske čete v Macedoniji pripravljene,

da lahko odbijejo vsak napad in odgovorijo na vsako izzivanje. Zato pravi, da je treba imeti močno vojsko in biti vedno pripravljen. „Nesmiselno bi bilo misliti, da ne more priti do nobene vojne več,“ je izjavil Tito.

Maršal Tito je označil nato vse trditve, češ da se bliža Jugoslavija kapitalizmu, kot neumnost. „Industrija in trgovina sta popolnoma v naših rokah in likvidacija kapitalizma v vaseh dobro napreduje,“ je rekel Tito ob koncu.

Marshallov načrt za leto 1949 - 1950 sprejel

Ameriški senat je sprejel v ponedeljek zvečer s 63 glasovi proti 7 glasovom Marshallov načrt za obnovo evropskega gospodarstva za leto 1949/50.

Za čas do 30. junija 1950 je odobrena vsota 5 milijard 797 milijonov dolarjev. Za končno odobritev te vsote je sedaj potrebna še skupna seja senata in poslanske zbornice, ker je poslanska zbornica odobrila to vsoto s pristavkom, da jo je treba znižati za 10%.

Posvetovanja za pomoč v orožju državam severno-atlantske obrambne zveze ter Grčiji in Turčiji so zavzela v ameriškem kongresu nov razvoj.

Zunanjepolitični oddelek senata in vojaški oddelek sta imela začetkom tedna skupno sejo, na kateri je podal izjavo ameriški zunanji minister Acheson. Še ta teden bodo podali posebne podatke o potrebi vojaške pomoči Zapadni Evropi ameriški načelniki vojaških štabov, ki so se o oborožitvenem načrtu Zapadne Evrope razgovarjali v Frankfurtu, v Londonu, v Parizu in na Dunaju.

Boj med državo in Cerkvijo

Koncem preteklega tedna je poljska vlada izdala zakon, s katerim je pooblastila sodišča, da kaznujejo s smrtjo vse one, ki bi povzročili resne javne nemire z zlorabljanjem pravic svobodnega obveščanja in veroizpovedi. V Varšavi razlagajo ta zakon poljske vlade kot odgovor na papeški dekret, s katerim izobča iz katoliške Cerkve vse komuniste.

Poljski nadškof je izjavil sledeče glede tega vladnega zakona: „Škofje in duhovniki moramo biti pripravljeni, da bomo morali iti skozi neurje, da zagotovimo varnost svojim ljudem.“

Rimskokatoliški duhovniki na Češkoslovaškem ne izvajajo pravil, ki so jih izdali državni uradniki, ki so bili imenovani v vsaki škofiji, da nadzirajo de-

lovanje katoliških duhovnikov. Duhovniki so namreč dobili nalog, da takoj prijavijo državnim uradnikom, če bi kateri njihovih kolegov poizkušal izvajati papeški odlok, s katerim morajo biti izobčeni vsi aktivni komunisti. Iz Prage poročajo, da so duhovniki, ki so dobili ta navodila, pismeno protestirali, češ da ne bodo izvajali teh navodil, ker jih smatrajo za zlorabo državne oblasti.

Odkar je češkoslovaški ministrski predsednik Zapotocky izjavil, da se bo češki narod odločil za Moskvo, če ga postavijo pred vprašanje „Rim ali Moskva“, so člani komunistične stranke in enako tudi katoliški duhovniki prepričani, da se naglo približuje trenutek, ko bo prišlo do javnega boja med Cerkvijo in komunistično državo.

ATTLEE:

„Revščina in nepoučenost glavna povzročitelja vojne“

Britanski ministrski predsednik Attlee je imel na sestanku, ki ga je priredilo društvo za razširjanje idej in načel Organizacije Združenih narodov, govor, v katerem je poudarjal, da se visokoleteča upanja, ki jih je narod imel v Listino, katero so podpisali pred štirimi leti v San Francisku, sicer niso izpolnila, a vkljub temu ne smemo zapasti v brezupen pesimizem. „Nekateri pravijo, da je Organizacija Združenih narodov bojišče nasprotujočih si idej in interesov ter nikakor ne središče miru,“ je dejal ministrski predsednik. „Toda pozabiti ne smemo, da se je organizacija rodila iz strašnih bolečin zadnje vojne, ki je zapustila kot dediščino gospodarske, socialne in politične težave, za rešitev katerih bodo potrebna dolga leta.“

Celo na političnem polju ni bilo delo Organizacije Združenih narodov brez uspeha. Zelo verjetno je najbolj pozitivno delo socialnega in gospodarskega sveta v tem, da je preskrbel tehnično

pomoč zaostalim deželam. Napredek narodov in pa združeno delo za dvig življenjske ravni zaostalih dežel je najbolj koristno sredstvo za pobijanje vojne nevarnosti. Dva največja vzroka vojne sta revščina in nepoučenost. Kjer koli so bile socialne razmere slabe, tam so bila tla vedno ugodna za diktaturo. Kjer koli vlada nepoučenost, tam vedno žive ljudje, ki z lahkoto postanejo orodje onih, ki jim govore, da je zdravilo za vsako težavo v napadu na nekoga drugega.“

G. Attlee je ob zaključku izjavil: „Tragedija „železne zavese“ je v tem, da je odrezala velik del človeštva, da nima več stikov z ostalim človeštvom. Tragedija je v tem, da na oni strani lahko pridigajo ideologijo, ki zavrača moralne vrednote, katere so dosedaj vsi civilizirani narodi sprejeli kot osnovna načela, čeprav jih včasih v praksi nepravilno izvajajo.“

Evropski svet

Znani angleški časnikar Wickham Steed je objavil nekaj svojih misli o Evropskem svetu. Časnikar pravi:

„Človeka kaj rado zavede, da ni nepristranski in je bolj naklonjen svojim nazorom. To je morda tudi vzrok, da gledam na Evropski svet, ki se bo zbral v Strassburgu meseca avgusta, z večjim zaupanjem in manjšo zaskrbljenostjo kot nekateri drugi komentatorji. Ne smem reči, da bi bil jaz oče zamisli o Evropskem svetu ali da neposredno sodelujem v njem. Prvi je podal to zamisel Churchill v enem izmed svojih znamenitih govorov med vojno. Stalin je ta predlog seveda takoj odbil. Zamisel, ki jo vsebuje ustava Evropskega sveta, katero je podpisalo petega maja v Londonu deset držav, je precej podobna zamisli, ki sem jo začrtal v decembru 1918 kot edino pravilno pot k ustanovitvi Društva narodov. To je bilo dva meseca prej, preden so izdelali osnutek za to mednarodno organizacijo.“

Predsednik Združenih držav Wilson se je bil takrat pripravljati na pot na mirovno konferenco v Parizu. Dne 8. januarja 1918 je sporočil kongresu svojih znamenitih 14 točk, ki so jih Nemci sprejeli kot osnovo za premirje enajstega novembra. Štirinajsta točka predvideva Društvo narodov, ki mora biti ustanovljeno na podlagi posebnih dogovorov z namenom, da zagotovi velikim in majhnim državam medsebojno jamstvo politične neovisnosti in omejitve nedotakljivosti. Njegovi pogledi na vso stvar pa še niso bili povsem jasni. Njegov glavni svetovalec polkovnik House, ki je bil že v Parizu, mu je želel dati ob njegovem prihodu še nekaj koristnih in dragocenih nasvetov.

Takrat sem bil tudi jaz v Parizu. Polkovnik House me je vprašal, če imam morda tudi jaz kakšno zamisel, katere bi bila najboljša pot za ustanovitev Društva narodov. Po premisleku sem dejal: „Ena stvar je bistveno važna. Nikar ne poskušajte vsaditi že odrasčene hrasta. Položite v zemljo zdravo zrno in pustite ga, da požene in se počasi razraste. Vzemite najposobnejše moke, ki so se naučili medsebojnega dela kot zavezniki med vojno. Dajte jim v pomoč še nekaj dobrih mednarodnih pravnikov in prepustite jim vsa vprašanja, ki jih na mirovni konferenci ne boste mogli urediti. Sčasoma bodo izvršili svoje delo in imeli boste jedro resničnega Društva narodov.“

Polkovnik House je bil navdušen nad mojim nasvetom in ga je priporočil predsedniku Wilsonu, ki pa ga je gladko odklonil. Imel je namreč v mislih neko mednarodno državno tvorbo, ki naj bi bila podobna ameriškim Združenim državam. Menil je, da se bo dala ustava pač malo prikrojiti in bo vse v redu. Da mu ne bi kdo oporekal tega stališča, je ukazal vsem najvišjim ameriškim predstavnikom v raznih medzavezniških ustanovah, naj odidejo domov. To je bila napaka, ki se ne sme več ponoviti.

Najbolj si želim, da ne bi bila ustava Evropskega sveta podobna že odrasčenemu drevesu, pač pa zdravemu in plodnemu zrnu. Po polomu Društva narodov in nezadovoljivem delu Združenih narodov ni nihče več pripravljen gojiti kakšnih posebnih upov v take ustanove. Mislim, da je britanski zunanji minister Bevin ravnal zelo modro, ko ni pristal na zamisel, da naj bi bil Evropski svet neka zvezna nadvladna ustanova. Popolnoma se tudi strinjam z (Nadaljevanje na 2. strani)

KROMPIRJEV HROŠČ NA KOROŠKEM

Kmetijska zbornica za Koroško sporoča, da so dobili pri pregledu krompirja na trgu v Muti (Mauthen) v Zg. Zilji živega krompirjevega hrošča. Ker skoraj ni verjetno, da bi priletel hrošč iz inozemstva, je gotovo ta hrošč s kake krompirjeve njeve v okolici Mute. Pri pregledu krompirjevih njiv gotovo niso gledali dosti točno in niso opazili hroščevih gnezd. Zato je izdalo glavarstvo sedaj posebna navodila za ponovni pregled vseh krompirjevih njiv v kraju Koče—Muta (Kötschach—Mauthen).

Zelo lahko mogoče je, da je krompirjev hrošč tudi še kje drugje na Koroškem, zato naj bi pri pregledu krompirjevih njiv bili vsi čim bolj pazljivi, če ni mogoče še kje krompirjev hrošč. Vsako najdbo je takoj javiti najbližjemu občinskemu uradu in pa najbližji orožniški postaji.

Politični pregled

ITALIJANSKO-JUGOSLOVANSKA TRGOVSKA POGODBA PODPISANA

V italijanskem zunanjem ministrstvu v Rimu so podpisali 4. avgusta pogodbo, ki predvideva izmenjavo blaga v višini 54 milijard lir in velja za dobo enega leta.

Podpis te pogodbe je vzbudil v Rimu zadovoljstvo, ker splošno sodijo, da je ta pogodba šele uvod v druge pogodbe, ki bodo sklenjene med Italijo in Jugoslavijo. Mogoče bodo boljši odnosi med Italijo in Jugoslavijo vplivali tudi na možnost ureditve tržškega vprašanja neposredno med Italijo in Jugoslavijo.

TRI JUGOSLOVANSKE SPOMENICE

Jugoslovanski zastopnik zunanjega ministra, Leo Mates, je izročil v Londonu namestnikom štirih zunanjih ministrov, ki se razgovarjajo o avstrijski državni pogodbi, tri spomenice.

V prvi spomenici zahteva Jugoslavija, da ji Avstrija dobavi razno blago na račun blaga, ki so ga Nemci odpeljali iz Jugoslavije v Avstrijo in katerega vrednost znaša okrog 180 milijonov dolarjev.

V drugi spomenici poudarja jugoslovanska vlada, da je treba urediti vprašanje vodnih elektrarn na Dravi pri Žvabeku in Labudu ter predlaga, da preidejo te naprave v posest Jugoslavije.

V tretji spomenici predlaga jugoslovanska vlada, da mora dobiti Avstrija za vse naprave na vodah, ki vplivajo na stanje vod v Jugoslaviji, prej dovoljenje od jugoslovanske vlade.

OBISK AMERISKIH ŠTABNIH ŠEFOV V EVROPI KONČAN

Ameriški poveljniki vojaških štabov so obiskali pretekli teden Dunaj, odkoder so se v ponedeljek vrnili v Washington. V Washingtonu bodo poročali amerškemu kongresu o svojih razgovorih z vojaškimi strokovnjaki zapadne Evrope.

EVROPSKI SVET

(Nadaljevanje s 1. strani.)

njegovo izjavo, ki jo je podal v spodnji zbornici dvanajstega maja med razpravo o atlantskem sporazumu. Dejal je, da so dogodki pospešili teženje narodov k enotnosti, kar je predvsem razvidno iz predlogov za večjo enotnost v Evropi sami.

Atlantski sporazum je odločilno prispeval k zaupanju, s katerim je bilo mogoče ustanoviti Evropski svet, ki se bo prej ali slej razrastle v zelo učinkovit organizem. Britanski zunanji minister pa nikakor ni osamljen pri tej svoji zamisli. Istega mnenja je tudi Churchill. Meseca aprila je dejal v svojem govoru na gospodarski konferenci, da bi bilo napačno misliti, da so s tem evropskim gibanjem rešene že vse težave, ki jih imamo pred seboj. Stvar bo gotovo bolj uspela, če napreduje počasi, korak za korakom. Prav tako je tudi prepričan, da bo Velika Britanija mogla mnogo tesneje sodelovati v Evropi, če obdrži svoje vezi z britansko skupnostjo narodov. Na ta način bo v evropsko delovanje prinesla nekaj tistega duha o neuradnih posvetovanjih in medsebojni dobri volji, s katerim je prežeta britanska skupnost narodov.

Churchill je politični voditelj konservativne stranke. Toda če primerjamo njegovo stališče z izjavami Denisa Healeya, ki vodi zunanjepolitični odsek laburistične stranke, bomo opazili, da sta oba enakega mišljenja. Healey je na mednarodni socialistični konferenci na Nizemskem meseca maja pojasnil, zakaj Velika Britanija ni pristala na zvezo načelo v evropskem svetu in zakaj je evropski skupščini odrekla pravico odločanja. Če bi odločala evropska skupščina, bi bili njeni člani le predstavniki svojih vlad. S tem pa bi izgubili svojo osebnost. Zdaj pa je izključena vsaka bojazen, da bi skupščina ustvarjala in izražala tako javno mnenje, ki bi bilo v korist posameznim vladam. Zaradi oblasti in večje odgovornosti modernih držav bi se udeležili izkazati tako meddržavno sodelovanje, kot ga pozna britanska skupnost narodov, za mnogo boljše.

SOVJETIZACIJA BALTSKIH DRŽAV

Švedski časopis „News Letter from Behind the Iron Curtain“ poroča o masovnih deportacijah iz baltiskih držav Estonije in Litve v Sovjetsko zvezo.

Smatrajo, da so Sovjeti med junijem 1940 in decembrom 1948 deportirali okoli 200.000 Litvancev v Sibirijo. Največ ljudi so deportirali poleti 1941, potem po volitvah leta 1946, ki so bile za komuniste neuspešne, v drugi polovici 1947 in v maju in v decembru 1948. Nemški vojni ujetniki, ki so se nedavno vrnili iz Litve v Nemčijo, pravijo, da so v juliju 1948 veliko ljudi deportirali iz mesta Vilne in okolice. Edinice sovjetske vojske in tajna policija so obkolili cele vasi in cele bloke hiš v mestih. Odpeljali so ljudi na železniške postaje in spravili v živinske vagone z zamreženimi okni. Odpeljali so uradnike, ki so bili v državnih službah za časa neodvisnosti Litve, „politično nezanesljive osebe“, kmete, ki so jih žigosali kot „kula-ke“, ker niso hoteli vstopiti v kolektivne kmetije ali so imeli dobro obdelane kmetije ali več kot dva konja. Dali so jim 15 minut časa za pakiranje najnujnejših stvari. Tudi njihove družine so morale z njimi v pregonstvo.

V Estoniji so bile nedavno deportacije še bolj obsežne kakor junija 1941, ko so odpeljali v Sovjetsko zvezo 9370 oseb.

Tako iz teh dežel izseljujejo Sovjeti domače prebivalstvo. Vseljujejo pa v njihove zapuščene domove Ruse.

ŠVEDSKI KOMUNISTI PROPADAJO

Švedski list „News Letter from behind the Iron Curtain“ poroča, da je na Švedskem vedno manj komunistov. Švedska komunistična stranka pripisuje to tudi vplivu baltiskih beguncev. Moč komunistov je padla pri sindikalnih organizacijah in pri volitvah v drugo švedsko zbornico.

Baltiski begunci, katerih je največ iz Estonije, pripovedujejo tovarišem v tovarnah in trgovinah, kaj pomeni komunizem v praksi. Intelektualci med begunci pa opisujejo komunistični raj v raznih člankih, knjigah in brošurah.

STRAH PRED VOJNO PADA

Glavni tajnik Org. Združenih narodov, je izjavil, da je strah pred novo vojno v preteklem letu zelo padel, kar je pripisati ureditvi berlinskega vprašanja, ustanovitvi države Izrael, končanju sovražnosti v Kašmirju in pri napredku pri reševanju indonezijskega vprašanja.

SENATOR DOUGLAS:

„Komuniste bo zadela usoda nacistov“

Ameriški senator Paul R. Douglas iz Illinois je izjavil, da bo komunistične agente, ki vladajo na Češkoslovaškem, neizogibno zadela ista usoda kot nacisti.

Senator Douglas je govoril v ameriško-slovaškem dobrodelnem društvu. Opozoril je, da je pred 12 leti v svojem govoru pred neko slovaško skupino v Združenih državah omenil, da hoče Hitler zasesti celo Češkoslovaško. Dostavil je, da je pred dvema letoma pred isto skupino izjavil, da so komunisti na tem, da ponovijo nacistični udar.

V času Monakovega in temu sledečega nacističnega pohoda v Prago so nekateri obupavali, da bi še kdaj napočil dan svobodne Češkoslovaške. Toda Hitler je propadel. Danes pa tudi ljudje obupavajo in dvomijo o tem, če bo komunistični pritisk v Češkoslovaški kdaj zlomljen.

Upanje na zlom tega pritiska pa ima svoj izvor v značaju češkoslovaškega naroda in v želji vsakega posameznika po svobodi. Češkoslovaška je kljub raznim oblikam pritiska in kljub svoji zemljepisni osamljenosti in oddaljenosti od prijateljev ohranila skozi stoletja voljo, da živi kot svoboden narod.

Ko so se po prvi svetovni vojni te dolgotrajne sanje uresničile, je prerojeni češkoslovaški narod izpolnil vse upe, ki so jih gojili njegovi umni voditelji Ma-

Svetovna revolucija je cilj komunistov

Končni cilj komunistov ostane svetovna revolucija in ta cilj se ne spremeni za nobeno ceno: le taktika za doseg tega cilja se lahko spreminja. To pravilo, ki ga priznavajo komunisti, je znova podrobno razložil major Patent, član sovjetske vojaške uprave vzhodne Nemčije na konferenci, ki je bila sklicana o temi „Boljševiška taktika in strategija“. Govor je prinesel tudi nemški socialistični list „Volksblatt“.

Govornik je poudaril, da tisti, ki trdijo, da Leninovi spisi niso danes več veljavni in uporabni, ne poznajo nespremenljive narave komunistične odločnosti.

„Zmaga socializma v kaki državi ni sama sebi cilj“, izjavlja Stalin o svojih „Leninovih problemih“. „Zmagovita revolucija v kaki državi ni osamljen pojav, temveč sredstvo za pospešenje zmage proletariata v vseh državah. Zmaga revolucije v posamezni državi je istočasno načelo in podlaga svetovne revolucije.“

Major Patent je navedel komunistične uspehe na Kitajskem, v severni Koreji, na Malaji, v Vietnamu, v Indoneziji, v Franciji in v Italiji kot dokaze „ogromnega napredka socializma“ in kot znak napredovanja na poti do svetovne revolucije.

Vseeno morajo komunisti uvaževati narodne in mednarodne izglede. Kadar se „izgled revolucije“ zmanjšuje, se mora partija pričeti „organizirano umikati“. „Revolucionarji morajo uvaževati, da ne morejo zmagati, če se niso naučili napadati in se ob primernem času umakniti,“ je izjavil Lenin, ki je označil za nesposobne tiste politične voditelje revolucionarnega razreda, ki ne znajo „napadati, manevrirati, sklepati kompromisa“, da se izognejo bitki, v kateri bi bili sovražniki v prednosti.

Kot Stalin je tudi major Patent navedel podpis pogodbe v Brest Litovsku kot primer takega „organiziranega umika“, ker je to omogočilo stranki „pridobiti na času“ in izkoristiti spore med imperialisti. Kot drugi primer je major Patent navedel zvito izkoriščanje sporov na „imperialističnem bojnem polju leta 1939“, ko so bile Združene države in Velika Britanija prisiljene sodelovati s Sovjetsko zvezo.

Govornik je izjavil, da se ravna komunistične metode v Nemčiji po določenem načrtu in da se morajo spori v nemški buržuaziji izkoristiti za mednarodno revolucijo.

Komunisti morajo izkoristiti „vsako nasprotje koristi med buržuazijami ra-

znih držav... in izkoristiti vsako priliko za pridobitev zaveznika, čeprav je ta zaveznik le začasen, omahujoč, nestalen, nezaupljiv in pogojen“, kot je to napisal Lenin v „Komunizmu leve“. V „odločilnem trenutku“ lahko služijo v Nemčiji „Ljudski kongres“, „Narodna fronta“ in „Krožek Nauheim“ kot rezerva za prednje straže proletariata. Kajti v odločilnem trenutku, ko so se sile sovražnika tekem premirja, ki so jim ga dovolili komunisti, razbile, mora revolucionarna stranka napadati in uničevati z vsemi razpoložljivimi silami.

Major Patent je zaključil s pozivom na komuniste, da naj bodo potrpežljivi, kajti umika ne smejo smatrati za konec bitke, temveč za „aktivno obrambo“. Tudi bolgarski ministrski predsednik Dimitrov je izjavil, ko je bil tajnik komunistične internacionale: „Včasih nas obtožujejo, da se oddaljujemo od naših komunističnih načel. Kako bedasto! Ne bi bili marksistični revolucionarji, če ne bi znali popolnoma spreminjati naše taktike in postopati v skladu s prilikami. Toda vse spremembe naše taktike so usmerjene na naš edini cilj, za svetovno revolucijo.“ (AIS)

GLAVNE TOČKE KOMBINIRANE STRATEGIJE

General Omar Bradley je v imenu ameriških načelnikov glavnega stana pred zunanjepolitičnim odborom predstavnike zbornice v zvezi s predloženim programom vojaške pomoči izjavil, da so se ameriški vojaški voditelji pri reševanju problemov vojaškega programa držali načela „da mora vsakdo prevzeti tisto nalogo, ki se mu bolje pri- lega.“

„Naše pobude za ta program — je nadaljeval Bradley — temeljijo na sledečih točkah:

1. Združene države bodo prevzele strateška bombardiranja. Mi smo ponovno izjavili, da je prva prednost skupne obrambe naša atomska bomba.

2. Mornarica Združenih držav in pomorske sile zahodne zveze bodo vodile neobhodno potrebne operacije za obrambo prostih pomorskih poti. Zahodna zveza in druge države bodo skrbale za obrambo njihovih pristanišč in obal.

3. Jedro kopnih sil mora dobaviti Evropa, pri čemur jo bodo podpirale druge države v tisti meri, v kateri bodo lahko mobilizirale.

5. Anglija, Francija in druge sosednje države bodo morale prevzeti glavni del bombardiranja na kratke razdalje in sodelovati pri obrambi.

Mi bomo seveda skrbeli za taktične letalske sile za obrambo naših oporišč, naše mornarice in Združenih držav.

5. Druge države bodo prevzele druge posebne in primerne naloge v razmerju z njihovo razdaljo od vojnih operacij. Bistvo naše strategije je v splošnem sledeče: Razpolagamo z mogočnim obsegom vojaških sil; očitno pomeni prihranek naporov, virov in človeškega materiala, če je vsak narod v kolektivni strategiji zmožen braniti se kot del skupnega strateškega načrta. Iz tega razloga priporočajo načelniki glavnega stana odobritev tega zakonskega načrta zdaj, ko je lahko izredno koristen za vse te narode in za našo varnost.“

FINSKA IN NJEN DOLG

Zunanjepolitični odbor ameriškega senata je sklenil predložiti senatu, da se dovoli Finski, da poravnava svoj dolg Združenim državam na ta način, da z dotičnim zneskom finansira izmenjave študentov, inženirjev in osebnosti literarnega ter znanstvenega sveta med obema državama. Ta korak je izraz prijateljstva in simpatije Združenih držav do Finske, ki je vedno vestno izpolnjevala svoje denarne obveznosti, razen med vojno. Finska bo za navedene izmenjave imela tako na razpolago skoraj 8 milijonov dolarjev.

Beri in širi
„Koroško Kroniko“!

ERNEST BEVIN britanski minister za zunanje zadeve

(Richard Scott)

Če bi se g. Ernest Bevin, ki je praznoval pred kratkim svoj 68. rojstni dan, umaknil iz javnega življenja konec druge svetovne vojne, bi njegovo ime prešlo v zgodovino kot ime enega največjih predstavnikov britanskega sindikalizma v dobi nastanka tega gibanja. Bevin bi bil s takim mestom v zgodovini popolnoma zadovoljen, ker je bilo zboljšanje usode preprostega ljudstva, ljudi, ki ne uživajo nobenih prednostnih pravic, razreda, iz katerega izhaja sam, cilj, katerega dosegi je posvetil vse svoje velike energije.

Toda Bevin je bil določen za še mnogo važnejše mesto v zgodovini. Čeprav je ponosen na svoje delo v britanskem sindikalnem gibanju, bo delo, ki ga vrši v zunanjem ministristvu v vodstvu britanske zunanje politike v najtežjih letih zgodovine te države, tisto, po čemer bo zgodovina merila pojav tega velikega Angleža.

Med obema svetovnima vojnama je Bevin spojil 37 odličnih in popolnoma neodvisnih „trade unions“ (delavskih društev, sindikatov) v trdno in mogočno organizacijo „Transport and General Workers Union“, ki je tako postala največja sindikalna organizacija sveta z nad milijonom članov. Pri uredništvu tega velikega podjetja si je Bevin pridobil tisto veliko sposobnost in spretnost za pogajanja, ki mu je kasneje tako koristila pri diplomatskih sestankih. Kot večina spretnih in srečnih diplomatov kaže pri pogajanjih pravi užitek in ne podcenjuje niti svoje sposobnosti niti sposobnosti svojih nasprotnikov. Ima ogromno potrpežljivost, ki pa ni povsem neizčrpiliva: parkrat se je na mednarodnih konferencah celo pošteno razjezil. Vendar se ne more dolgo jeziti in dobra volja se mu hitreje povrne, kot ga zapusti.

Kot sindikalist je Bevin postal znan prvič po prvi svetovni vojni, ko si je zaradi svojega neomajnega, sijajnega in uspešnega nastopa pri branitvi pravic ladjedelniških delavcev za povečanje mezd pridobil naslov „odvetnika ladjedelniških delavcev“. Takrat je njegova izvirnost in domišljija dosegla prvo važno zmago. Pred sodišče je prišel s papirnatim zavitkom pod roko, iz katerega je razložil malo steklenico mleka,

kos kruha, rezino mesa in še nekatere druge malenkosti.

Z dramatičnim glasom in z velikim učinkom je zaklical pred sodiščem: „Ta bedni obrok je vse, kar si lahko delavec v ladjedelnicah, ki vrši težko ročno delo, lahko privoščiti za sebe in svojo rodino.“ Kako bolj uspešen in prepričljiv je bil ta dokaz kot čitanje kakega suhoparnega seznama statistik!

Domišljija, ki je združena s plemenitim in obširnimi zanimanjem za zapostavljene, je verjetno glavna značilnost, zaradi katere bo ostal spomin na upravljanje britanskih zunanjih poslov pod Bevinovim vodstvom trajen.

Prva štiri leta, ki jih je Bevin prebil v zunanjem ministristvu, dokazujejo vseeno več omembe vrednih sadov njegove ustvarjalne domišljije. Ena njegovih največjih zaslug je bilo mogoče dejstvo, da je takoj razumel veliko važnost izjave Marshalla, takratnega zunanjega ministra Združenih držav, ki jo je podal na harvardski univerzi. Ne pretiravamo, če trdimo, da je za uspeh Marshallovega načrta za evropsko gospodarsko obnovo bil ravno tako važen čin, s katerim se je Bevin zavzel za precej nedoločen Marshallov predlog, kot predlog sam. Kajti Bevin se je odločil, da skliče konferenco za izdelavo odgovora na sloviti Marshallov predlog — vključno s sovjetski odklonitvi in vključno Molotovim grožnjam.

Ta odločitev je tudi pripomogla k vzpostavitvi tistega zaupanja in tiste vere, ki sta omogočila vladam in narodom zahodnega sveta napraviti tako važne korake na potu sodelovanja, enotnosti in uspešnega izkoriščanja notranjih virov, kot so Bruseljska pogodba, Evropski svet in Atlantska pogodba. Nihče se ni bolj trudil za te organizacije kot Bevin.

Njegovemu zadržanju v zvezi s palestinskim vprašanjem je pripisati velike načrte za gospodarski napredek Srednjega Vzhoda, ki so vzkli iz njegove živahne ustvarjalne domišljije in iz njegove velike simpatije za zapostavljene.

Nihče ni mogel nikdar odkriti, na kak način je Bevin, ki je prenehal hoditi v šolo z 11 leti in ki je bil od takrat dalje vedno zelo zaposlen, našel čas za pridobitev tistega obširnega znanja, ki ga nedvomno ima. Odgovor na to vprašanje

100 LET KLEINOSCHEG

PENEČA VINA (SEKT)
VINO V STEKLENICAH
VINO V SODIH
SLADKA VINA
DEZERTNA VINA
INOZEMSKA VINA.

Bratje Kleinoscheg

Kleti za navadna in peneča vina

GRAZ - GOSTING, ŠTAJERSKO

Tvrdba Kleinoscheg je bila ustanovljena leta 1849. in je sedaj vodilna avstrijska klet za peneča in navadna vina. Leta 1945. je bila od bombnih napadov in požara poškodovana in nato izropana. Obnovljena je bila pod najtežjimi pogoji; danes je tvrdba moderen in uspešen obrat, znan po svojih kvalitetnih vinih. Sedaj dostavljajo že vina iz inozemstva, zlasti je pa danes pomembna izdelava penečih vin.

Tvrdba je že od začetka v rodbinski posesti družine Kleinoscheg.

je verjetno najti v njegovem neverjetnem spominu in v njegovi sposobnosti, da lahko v trenutku pregleda vsebino strani in da si obdrži v spominu vse tisto, kar je važno. Njegovo znanje pa nedvomno izhaja ravno tako iz njegovih osebnih stikov kot iz knjig.

Bevin ima v svojih osebnih stikih sijajne trenutke. Ugaja ljudstvu, ki pravi, da se je lahko z njim pogajati. Njegova osebna privlačnost in vedrost sta dovedla umerjene in nedostopne diplomate, da so se mu v splošno osupljenje brez pridržka pridružili v petju, ki je njegova posebna zabava po obedu. Bevin je imel namreč navado ob večerih

po raznih konferencah, ki so bile leta 1946 v Parizu za izdelavo mirovnih pogodb z Italijo in nemškimi satelitskimi državami, povabiti na večerjo 20 ali 30 članov svoje delegacije. Po obedu jih je pozval, da z njim pojejo. In gostje so pod Bevinovim vodstvom zares peli s takim veseljem in vnemo, da so spravili v zadrego hotelskega ravnatelja; v svoji dolgi karijeri ni še do zdaj nikdar prišel v zadrego z alternativo, da mora povabiti zunanjega ministra kake priateljske države brez vzbujanja pozornosti ali pa pustiti v nemar opravičene proteste svojih številnih in važnih gostov. (COI)

Atlantska pogodba in vojaški razgovori

Razgovori med načelniki ameriškega glavnega stana in angleškimi načelniki glavnega stana glede obrambnih ukrepov zahodne Evrope so predmet članka „Yorkshire Post“.

V atlantski pogodbi — piše časopis — ni nobene obveze Združenih držav za „avtomatičen“ vstop v vojno, ker je vsaka odločitev v primeru napada stvar kongresa. Toda najprimernejši način preprečitve vojne ni zaupanje v izrecno obvezo v kaki pogodbi, temveč trajen sistem sodelovanja držav podpisnic po-

godbe za skupen cilj, ker se njihove koristi na ta način vedno bolj ozko med seboj povezujejo. Upravičeno lahko pričakujemo, da bo skupen organizem obrambe dosegel ta cilj. Čim širši bo ta ustroj in čim bolj bo zajel in zanimal življenje udeleženi držav, tem bolje bo.

Če bo postala tradicija sodelovanja v cilju obrambe bistven del politike vsake države, se ne bo več potrebno sklicevati na pogodbo v primeru, v katerem bo varnost severnoatlantskega področja motena. (LPS)

Kapelški punt

Zgodovinska povest

Spisal
dr. Ožbolt Jlaunig

(Nadaljevanje)

38.

Birič Hudopisk je bil namreč po poslih v topilnici za svinco, kjer je imel izročiti Kompošu pismo od sodnije. Videl je pred Boštejevo pristavo celo krdo vojakov, ki so se tam krepčali. Takoj je uganil, kaj to pomeni. Tekel je, kar so ga nesle noge, skozi Tabre in razbobnal po celem trgu, kdo prihaja. Na ta način so bili vsi pravočasno obveščeni.

„Vojaki pridejo, cerkev Device Marije hočejo podreti in Marijin kip sežgati,“ tako so kričali nekateri po trgu. Razumljivo je, da je nastalo veliko razburjenje.

Vegl je bil ravno pri Koclju, s katerim je imel neke opravke, ko sliši ta krik. Takoj odide proti Trnju in ukaže ljudem, da se zberejo vsi okoli cerkve. Radovoljno so se vdali temu povelju, saj so vedeli, da velja prihod vojakov svetišču v Trnju. V kratkem se je zbrala okrog cerkve množica, ki je bila glasnega govorenja, klicanja in vpitja.

Komisar Pauer je izpolnil svojo napoved s prihodom vojaške pomoči. Kakor hitro je bilo mogoče, je zbral edenindvajset vojakov ter poveril vodstvo plemenitašu Hauslaibu, ki mu je naročil, da odide takoj v Kaplo, zasede cer-

kev, ki ostane tako dolgo zaprta, dokler Kapelčani ne opustijo puntanja.

Plemenitaš Hauslaib je bil mož velike postave, dolgih črnih brk, temnega obraza. Bil je že dosti po svetu, v marsikateri vojni. Dobil je poškodbo na levi roki, vsled česar ni bil več sposoben za vojno. Tako je ostal v Celovcu in poveljeval vojaštvu, ki je bilo tam zbrano. Njega je smatral komisar Pauer za sposobnega, da napravi red.

Mirno je sedel Hauslaib na svojem konju, ko je jezdil proti Kapli. Vojaki so bili že utrujeni od dolgega pota, zato je trobentač zatrobil, da bi lažje stopali.

Toda glej, kaj je tam pri cerkvi? Vse črno, vse polno ljudi. Hauslaib obstoji s konjem ter pozorno gleda; vedno več ljudi se zbira, glasno govorjenje, kričanje. Kaj naj to pomeni?

Hauslaib je bil že dosti izkusil po svetu, bil je v ognju, ko so švigale krogle okoli njegove glave. Zato je previden in se ne poda v nevarnost, kjer ne bi bilo treba. Vedel je po vseh poročilih, da so župljani razburjeni, znano mu je bilo tudi, da se krčevito držijo starih običajev. Čemu jih tedaj še bolj vznemirjati?

Zato veli vojakom, da korakajo po cesti naprej v trg. Počasno jezdil Hauslaib naprej, ne da bi se dosti brigal za množico, zbrano zgoraj pri cerkvi, ki je radovedno gledala na novo došle vojake.

Šele pred sodnikovo hišo so se ustavili. Hauslaib stopi k sodniku ter mu sporoči, da ga je poslal komisar, da preišče celo zadevo in jo uredi.

Sodnik Hagen ga je prijazno sprejel in mu tudi vse razložil; Hauslaib je pokazal pismo, ki ga je pisal flegar komisarju, v katerem pripoveduje, da je eden najhujših rogoviležev župan Vegl, ki ima vsled svojega vpliva vse župlja-

ne na svoji strani. Tega je treba strogo kaznovati kakor tudi tiste štiri ženske, ki so napadle pisarja v Silvestrovi noči.

Sodnik je majal z glavo. Hauslaib je to razumel in se pomembno nasmehnil. „Da bi se z ženskami prepiral, nisem prišel sem,“ pravi Hauslaib. „Kot vojak se z ženskami ne bom vojskoval, hočem pa videti Vegla, zato naj pride jutraj k meni.“

Rekši se poveljnik poslovi in odide k Bošteju, kjer je bilo zanj pripravljeno stanovanje; vojake so pa razdelili po hišah in tudi v župnišče so poslali dva.

*

Pri Koclju so se tisti večer zbrali naši stari znanci Podgornik, Fleischhaker, Bicaonar ter Kriber. Pa zakaj tudi ne, saj danes je bilo povoda dovolj, ker kaj takega Kapla še ni doživela.

„To je kakor v vojni,“ povzame besedo Fleischhaker in si z močnim požirkom poplakne grlo; „če bi še Turki tu hodili, bi človek v prvi vrsti mislil nanje.“

„Sedaj bomo tedaj pod vojaškim nadzorstvom,“ meni Kriber, „ko bomo hodili v cerkev. Prava bedarija!“

„In paziti bomo morali na ženske, da jih ne bodo zasledovali ti brezbožneži. Le glej, Podgornik, da ti kdo ne bo uha-jal v zelje,“ podraži Bicaonar soseda.

„Ti pa svojo staro pokrij s pokrovom, pa se gor vsedi, da ti ne uide,“ se navidezno razjezi Podgornik.

„Pa ste videli poveljnika, kako se je nosil na konju skozi trg?“ pravi Fleischhaker.

„No, to bo letala Boštejeva,“ se vmešava Kocljeva, ki je bila huda, da se poveljnik ni ustavil pri njih. „To se bo morala sukati, Bog ve, če mu bo znala postreči!“

„Da, sitni so ti gospodje, posebno če so iz plemenitaškega rodu,“ pritrdi Podgornik.

V tem vstopi Vegl, ki ga vsi z veseljem pozdravijo. A ta danes nič ni vesel, molče se vsede in naroči merico vina.

„No, Vegl, kaj pa si tako tih?“ ga ogovori Koclje, „ali se ti je kaj zgodilo?“

„Zgodilo nič, a jezi me že ta komedija,“ meni Vegl ogorčeno; „komaj je bil mir, pa se že zopet znova začne razburjenje!“

„Ti stroški bodo veliki! Toliko vojakov moramo oskrbovati,“ pravi Koclje in se popraska za ušesi.

„In kdo je kriv tega?“ vpraša Bicaonar.

„Kdo drugi, kakor flegar in pa tisti suhi škric, ki so ga ženske napadle; da bi mu vse lase izpulile,“ se jezi Vegl. „Bog ve, kaj se še izcimi iz tega!“

„O, dober večer, slavna gospoda, to pa je jako prav, da sem prišel sem,“ pozdravi birič Hudopisk, ki je ravno vstopil.

„No, te je Katra spoustila zopet z verige?“ ga podraži Podgornik.

„Ah, zame ni nobene tako močne verige, da bi me držala, če jaz hočem; v hiši sem jaz gospodar,“ se razljuti Hudopisk.

„Sedaj že, a doma igraš vlogo mutca, kaj ne,“ ga podraži Fleischhaker, in mu ponudi piti, česar se Hudopisk ne brani.

„Danes sem uradna oseba, gospoda, danes se z menoj ni šaliti!“

„Oho, čujmo, čujmo, kaj na tačaka?“ vprašajo vsi.

„To je uradna tajnost,“ pravi Hudopisk in napravi resen obraz.

(Dalje prihodnjič)

Mauser Karel:

OKNO

Sobica, v kateri sem kot dijak stanoval, je bila majhna. V njej je bila omara, lončena peč, ki je bila vso zimo samo dvakrat topla, zofa, ki mi je bila za posteljo in majhna okrogla mizica. To je bilo vse. Imela pa je sobica čudno lepoto — veliko široko okno.

Okno ima vsaka sobica. Res, vsaka sobica ima okno, toda moje okno je bilo čudovito. Skozenj sem videl — domov, skozenj sem videl vlake, ki so šli na vse kraje, skozenj sem videl ljudi, ki so šli po cestah, ki so se križale ne daleč od mojega okna.

In zavoljo ljudi je bilo moje okno čudovito. Čudni smo ljudje. Kadar nas kdo vidi, natakne masko. Veliko mask sem že videl. Poznal sem človeka, ki se mi je zdel trd kakor skala. Nekoč sem ga videl skozi moje široko okno. Tedaj je snel masko in videl sem, da ima čudovito lep obraz.

Trideset korakov od mojega okna je bil zagrajen vrt z razvelelim jasminom. In pod tem jasminom je nekega poznega popoldneva sedel berač. Navaden berač, kakor sem ga mogel presoditi skozi okno. Od otroških let sem ljubil berače. Zdaj, v tistem poznem popoldnevu sem si ga natančno ogledal. Sivi lasje, dolg, stisnjen nos in čudno nakremžena usta. Navaden, star berač.

Tedaj je prišel človek s trdo masko. Vedno sem rad opazoval ljudi. Imel je širok tilnik, spodnjo ustnico povešeno, lase kratke, z eno besedo, človek, ki se mu vsak rad ogne.

Prišel je do kraja, kjer je sedel berač. Opazoval sem ga skozi okno. Berač se je trudno zganil in dvignil kapo.

Človek s trdo masko se je ustavil. In je stal pred beračem, kakor da se je ves zmedel. Potlej je segel v žep in videl sem, da denar ni bil majhen.

Nagnil sem se skozi okno in videl sem, da človek ni imel več maske, da je imel čudovito lep obraz in globoke modre oči. Smehljaj se je in mislim, da se je tako moral smehljati sveti Francišek Asiški, ko je napravljaj jaslice.

Čudno, na kakšnih krajih ljudje snemajo svoje maske! Trideset korakov od mojega okna pred bratom beračem.

Vsak dan sem gledal skozi svoje okno. Lepo mora biti gledati skozi velikanske zvezdoglede v mrtvo veličastvo svetov. Toda zdi se mi, da je bilo moje okno lepše in mogočnejše, kakaj ljudje so živi, snemajo maske in jih nađevajo, stokrat, tisočkrat na dan, za vsakega človeka posebej.

Poznal sem človeka s krasno masko. Bil mi je prijatelj. Prijazen, govoril je, da sem ob njem zahrepenel po dobrem, ki ne mine: poklekoval je v cerkvi vselej na obe kolena, socialno vprašanje je reševal s sveto blagodušnostjo, vsaka beseda iz njegovih ust je bila cukrena.

V jeseni enkrat sem ga videl skozi moje čudovito okno. Pod jasminom je stalo dekletce tam iz barak in prodajalo cvetje. Preprosto jesensko cvetje. Morda je hotelo za šopek dinar, ne vem. Marijini lasi so bili, poljske rože, cvetje pač, ki docveti ob prehodu poletja v jesen. Meni se je zdelo, da bi dal za tisti šopek poslednji dinar, pa kaj, ko takrat še za kruh nisem imel.

MOJ GOZD

Zeleni gozd, ti raj si moj.
Prijetno mi je v tvoji senci,
v objemu vitkih smrek in hoj,
med žuborečimi studenci.

Kipijo vreli izpod skal,
kjer mavrica vodico pije
in dviga rast iz plodnih tal,
ko blagoslov na zemljo lije.

Svetišče moje, senčni gaj,
skrivnostno tvoje šepetanje
v minulost vabi me nazaj,
potaplja me v mladostne sanje.

Odpada breme s trudnih ram,
molči tu pesem žalna, grenka;
opeva drozg svoj tihi hram
in kos na svoje citre brenka.

Moj gozd, le šumi v sončni dan,
preženi vso zverjad v globine!
V prepad se spušča črni vran,
kot hrast naj jaz kipim v višine.

Limbarski

Prijatelj s krasno masko se je ustavil in dekletce je planilo proti njemu. Videl sem ga, da je zamahnil z roko.

Dekletce se ni dalo odgnati. Sililo je vanj, dvigalo šopek in zdelo se mi je, da bi pokleknilo predenj, če bi tako zahteval.

Spet je zamahnil z roko. Zadel je ob šopek, da je zletel po tleh, se razvezal in cvetke so legle na vse kraje.

Dekletce je zavekalo.

Prijatelj s krasno masko je skoraj zbežal. Tik pod oknom sem ga videl. Bil je brez maske. Ostuden obraz kakor od raka razjeden, oči vroče in čudno steklene. Nisem ga poznal.

Videl me je na oknu in se nasmehnil.

Zdelo se mi je, da se reži mrlič, ki je umrl v zavesti, da je zamolčal smrtni greh.

Bil je namenjen k meni. Brez trkanja je vstopil.

S prstom sem mu pokazal na obraz.

„Kaj je?“ se je zasmejal.

„Maske nimaš,“ sem izdaval. Potegnil sem ga k oknu in pokazal proti jasminu.

Zbledel je kakor prt.

Odpri sem mu vrata.

„Pojdi!“

Odšel je brez besede. Vem, na cesti si je spet nadel masko. Vsi ljudje ne vidijo skozi moje okno.

Čudovito je bilo moje okno. Bral sem pozneje, da so v Ameriki postavili največji daljnogled na svetu, da so izumili letala, ki bodo letela v stratosfero, bral sem o čudoviti jekleni krogli, ki se bo lahko potopila s človekom v neznane morske globine, bral o daljnovidnih aparatih, berem o atomski sili, o razbijanju atomov in atomski bombi, bral sem o neznanih čudesih tehnike, ki me je že na blaznost.

Pa je vendar vse to tako majhno proti tistemu čudovitemu oknu v moji sobici.

Nič ni večjega kakor videti človeka brez maske. Joj, da bi danes mogel videti svet skozi tisto moje okno! Morda bi laže živel. Toda bojim se, da bi želel umreti prvo uro.

Begunci odpotujejo v USA

Mednarodna begunska organizacija poroča, da bo v avgustu odpotovalo na 16 vojaških prevoznih parnikih iz Bremena v Združene države 16.580 beguncev. To je največje število beguncev, kar jih ta organizacija odpeljala v enem mesecu na nove domove.

V avgustu bo tako odpotovalo nad 5000 beguncev več kot v juliju, ko je odplulo 11.547 beguncev na 13 vojaških parnikih.

Glavni svet mednarodne begunske organizacije je že predložil gospodarskemu in socialnemu svetu OZN spomenico, v kateri opozarja na resno vprašanje, ki bo nastalo po koncu delovanja mednarodne begunske organizacije, če bodo begunci ostali po 30. juniju 1950 brez zakonite zaščite.

Da begunci brez državljanstva ne ostanejo brez zaščite, je svet medna-

rodne begunske organizacije predložil gospodarskemu in socialnemu svetu OZN ustanovitev posebnega organa v okviru OZN, ki naj nudi beguncem potrebno pomoč.

Spomenica navaja štiri zahteve, ki so jih postavili na julijskem zasedanju mednarodne begunske organizacije. Te zahteve so sledeče:

1. Mednarodna zaščita beguncev se mora nadaljevati.

2. To zaščito naj prevzame poseben organ OZN.

3. Glavni svet Mednarodne begunske organizacije ne priporoča, da naj nadaljuje v tej smeri svoje delo IRO.

4. Gospodarski in socialni svet naj razpravlja o vprašanju mednarodnega sklada za pomoč beguncem, katerega bo upravljal poseben organ, ki bo ščitil begunce.

Nedavno poročilo generalnega ravnatelja IRO, ki ga je predložil gospodarskemu in socialnemu svetu OZN, poudarja, da begunci potrebujejo pravne in politične zaščite.

— nik:

Vzgojimo značajan rod!

PRIDNOST IN DELAVNOST

Toliko slišimo dandanes tožiti čez delomrznost in pohajanje, ki so sebi in drugim v nadlego. Pa je vendar toliko dela in nam na kmetih tako primanjkuje pridnih rok! Menda res teh „namenoma brezposelnih“ ni nihče navajal k pridnosti in delavnosti. Starši, učitelji in mojstri, ki zamude to važno točko pri vzgoji, ne vedo, kakšno škodo s tem prizadenejo otroku.

Kdor je priden in delaven, temu se obeta lepa bodočnost. Vse ga spoštuje in on sam je srečen. Sv. Pavel pravi: „Kdor ne dela, naj tudi ne je“. Z delom si priskrbimo hrano, obleko, stanovanje. Z delom pa dosežemo tudi druge dobrine: izobrazbo, plemenito razvedrilo, boljši gmetni položaj. Zato vidimo, da so bili narodi, ki so dosegli visoko kulturo, vedno delavni. Le marljivost privede človeka do višje stopnje življenjske sreče. Delo nam ohranja zdravje, pa nas tudi obenem varuje raznih zblod. Priden delavec je moč krepke volje. Delo vedno vzgaja voljo in značaj.

Zato navajajmo otroke k delavnosti. Predvsem naj pa vidijo otroci na svojih starših zgled pridnosti in marljivosti. Marsikak nespametnež se sramuje dela, — a delo je čast, ne pa sramota. Pošteno delo, če je še tako preprosto, je častno. Pameten človek spoštuje vsako delo, ročne kot duševno. Če se bo naša mladina oprijela dela z vso marljivostjo, se nam ni bati bodočnosti. Majhen narod smo, a ne bomo podlegli; kot so naši starši našli moč, napredek in svoj obstoj v delu, tako bodo tudi naši otroci napredovali z marljivostjo in delavnostjo.

OD LETA 1863

JELLOUSCHEGG

- žganje
- likerji
- sadni soki

Ime jamči za kakovost!

Veležganjarna in tovarna likerjev

Leoben
ŠTAJERSKO

Za naše gospodarje

Priprava za selev

Je že tako: na kmetih delo nikdar ne miruje, še ni eno delo končano, že je treba pričeti z drugim. — Z žetvijo je nekako končano gospodarsko leto na kmetih in prične se novo leto, s tem pa tudi novo delo. Že sredi žetve je treba misliti na setev, treba je začeti s pripravami, ki naj nam zagotovijo žetev tudi v prihodnjem letu. Meščan mogoče misli, da je žetev najvažnejše kmečko opravilo v celem letu, kmet pa dobro ve, da je setev in pa priprava na setev vsaj tako važno opravilo kakor pa žetev. Saj še vedno velja oni stari izrek: „Kakršna setev, taka žetev.“

Žito še ni pospravljeno z njiv, ni še v skednjih, že moramo pričeti s pripravo za novo setev. In najvažnejše opravilo pri pripravi za setev je preoranje strnišča ali boljše rečeno sprašitev strnišča. Ob obilici dela se sicer večkrat zgodi, da posvetimo ravno temu tako važnemu opravilu premalo pozornosti. Zato gotovo ne bo brez pomena, ako kmetovalce ponovno na to važno opravilo opozorimo in v zvezi s tem pojasnimo tudi, zakaj je ravno to opravilo tako pomembno, zakaj je tako važno in kako ravno to opravilo zelo znatno vpliva na kakovost nove žetve v naslednjem letu.

Trije so glavni nameni, ki jih dosežemo s preoranjem strnišča:

1. Ohranitev vlage v tlu; 2. zatiranje plevela in 3. ohranitev godnosti tla.

1. Ohranitev vlage v tlu.

Dokler žito še stoji na njivi, je tlo zasenčeno in navadno je tlo takrat tudi v nečem primernem godnem stanju, ki nekako najbolje odgovarja rasti in uspevanju žita. Kakor hitro pa je žito požeto, preneha tudi zasenčenje tla in vroče julijsko ali avgustovsko sonce pripeka na golo tlo in odvzema tako gornjemu sloju tla še ono zadnjo vlago, ki je v njem. Ko nato ob poletnih nevihtah na to golo in izsušeno tlo pade naen-

Ako preorjemo strnišče v plitvih brazdah takoj po žetvi, gornji sloj njivskega tla s tem obrnemo in zrahljamo. V tem zrahljanem sloju zemlje more neovirano krožiti zrak, lasaste ali kapilarne cevi v zemlji so prekinjene ali pretrgane in voda ne more izhlapevati iz onega dela njivske zemlje, ki je pod tem vrhnjim zrahljanim slojem. Tako se osuši le vrhnji sloj njivskega tla, vodne zaloge v spodnjih slojih njivskega tla pa ostanejo ohranjene. Tako ima seme ob setvi na razpolago dosti vlage in more brez ovire kaliti in razvijati korenine in mlada rastlina se more močno obrasti, kar vse je izredne važnosti za poznejši razvoj žitnih rastlin.

2. Zatiranje plevela

Bistveni del zatiranja plevela moramo opraviti že v poletju in v jeseni. Ko je žito že vsejano, je zatiranje plevela na njivi veliko težje, zahteva več dela in je še mnogo manj uspešno. Ko dozoreva žito na njivi, istočasno dozoreva tudi seme številnih vrst plevela. Ko žito žanjemo, to seme plevela izpada in ostane na njivski površini ter čaka, da pridejo ugodne razmere, ko bo to plevelno seme takoj vzkalilo. Ako preorjemo torej njivo šele takrat, ko sejemo žito, vzkalil skupaj z žitom tudi plevelno seme. Ako pa njivo takoj po žetvi sprašimo, plevelno seme vzkalil, z branjem pa ga nato lahko popolnoma zatremo. Seveda more kaliti plevelno seme le takrat, ako preorjemo strnišče popolnoma plitvo, drugače pa tudi plevelno seme ne kali in čaka v zemlji, dokler ni za kalitev in rast ugodnih razmer.

3. Ohranitev godnosti tla.

Mnogo premalo je pri nas še poznana izredna važnost godnosti njivskega tla, četudi je ta odločilna za rast in uspevanje žita, pa tudi vseh drugih kulturnih rastlin. Še vedno ne vpoštevamo dosti, da je godnost tla lahko uničiti ali vsaj poslabšati, zelo težko pa godnost tla

postavimo snopje, da se osuši, na kraj njive, glavni del njive pa lahko takoj sprašimo. — Ako preorjemo deteljišče, moramo to storiti tudi takoj po košnji detelje.

2. Strnišče prašimo čisto plitvo. Rahla in lahka tla preorjemo pet do šest centimetrov globoko, pa tudi še bolj plitvo. Zelo težka tla pa moramo preorati tudi kot strnišče bolj globoko.

3. Priporočljivo je sicer, da opravimo prašitev strnišča čim bolj skrbno. Ker pa je pri tem delu še večje važnosti, da delo čimprej opravimo, moremo to delo opraviti tudi bolj površno, glavno je, da je hitro opravljeno. Važno je, da je vsa površina njive „črna“, to se pravi, da je po vsej površini pokrita s svežo zemljo. Seveda pa bi bilo nepravilno in ne bi dosegli pravega uspeha, ako bi pri tem orali tako, da ena brazda pada na sloj nepreorane njive. Taka njiva samo na zunan izgleda kot preorana, v resnici

pa ni preorana, ker je le deloma zrahljana, zato tudi ne dosežemo s takim oranjem onega učinka, ki ga s prašenjem strnišča ravno hočemo doseči. Razen tega pa je tako, na pol preorano njivo, v jeseni pred setvijo zelo težko orati.

Preorano strnišče je priporočljivo nato še pobranati. Vendar pa se vsled brananja ne smemo zakasnit s preoranjem. Torej najpreje vso njivo sprašiti in šele nato pobranati! Važno je predvsem čimprejše preoranje. Ako imamo pozneje, tudi mogoče šele po nekaj dneh čas, njivo še pobranamo. Tako dosežemo v suhih letih glavni namen, to je, da obvarujemo vlago v tleh. Ob vlažnih letih in v vlažnih krajih pa dosežemo drugi glavni namen, ki je zatiranje plevela. V vsakem slučaju pa ohranimo njivsko tlo v godnem stanju. Zato ne bi smelo biti nobene njive, ki ne bi bila čimprej na plitvo preorana.

Obrtna, industrijska in kmetijska razstava v Celovcu

Od dne 11. avgusta najprej je v Celovcu odprta „13. celovška obrtna razstava“. Ta razstava je četrta po drugi svetovni vojni. Preje so to razstavo imenovali obrtno razstavo, ker je prikazovala večinoma ali skoraj izključno izdelke domače obrti. Danes je ta naziv še ostal, četudi je obseg razstave že zelo razširjen; tako bi danes brez nadaljnega to razstavo mogli označiti kot obrtno, industrijsko in kmetijsko. Tudi danes ta razstava ni več omejena le na podjetja na Koroškem — četudi ta razumljivo prevladujejo —, številna so že na razstavi tudi podjetja iz drugih zveznih dežel.

Pred dvema letoma je bilo samo 135 razstavljalcev, lansko leto jih je bilo že 206, letos pa se je število razstavljalcev povečalo že na 250. Ni pa večje le število razstavljalcev, razstava je tudi kakovostno izredno pridobila in daje resliko koroškega gospodarstva, ki je seveda povezano z gospodarstvom ostalih zveznih dežel.

Škoda je, da tudi še letos ni bilo mogoče prirediti razstave v skupnem razstavnem prostoru, kar bi zelo pripomoglo do večje preglednosti in do še boljše razmestitve in urejenosti razstave. Tako pa je razstava razmeščena v treh šolskih poslopih, ki so k sreči blizu skupaj.

V Hasnerjevi šoli je predvsem razstava stanovanjske opreme, in to od navadne svetilke pa do najmodernejšega pohištva. Obširna je razstava oblačil, zanimiva je razstava, ki jo prireja v tej šoli dolnjeavstrijska trgovska zbornica in dolnjeavstrijsko umetno obrtništvo. Nadalje razstavlja poštno ravateljstvo za Koroško, ki je tu uredilo posebni poštni urad. Končno je v tej šoli še razstava galanterije (usnje in izdelki, kožuhovina itd.) Poleg šole je razstava strojev in motorjev ter gradbenega materiala.

V gimnaziji je velika razstava živilske industrije. Ta del razstave ima toliko večji pomen, čim bolj se bližamo časom, ko bodo vsa živila brez nakaznic in jih bo mogoče dobiti po volji v prosti

trgovini. V zvezi s to razstavo je tudi oddelek „Kuhinja in gospodinjstvo“.

V poslopiju trgovske akademije je nameščena obširna razstava koroške kmetijske zbornice, ki prikazuje predvsem: kmetijsko gospodarstvo in statistiko, kmetijsko šolstvo in izobrazbo, pridelovanje rastlin in gospodarstvo z gnojem, živinorejo, krmila, mlekarstvo, kmetijsko stavbarstvo, sadjarstvo in vrtnarstvo, čebelarstvo, zatiranje škodljivcev, gozdarstvo in lov, zavarovanje proti požaru in nezgodam. — V zvezi s to razstavo kmetijske zbornice je razstava mlečnih in sirarskih izdelkov ter razstava štajerskih in dolnjeavstrijskih vin.

V razstavnih zgradbi na dvorišču trgovske akademije in na dvorišču samem je zelo zanimiva razstava izdelkov kemične industrije, raznih vrst lesa in lesenih izdelkov, gradbenega materiala, kmetijskih strojev in kmetijskega orodja in še mnogo drugega.

Na veseličnem prostoru pa bo mogel vsak obiskovalec razstave videti razne zanimivosti, mogel se bo tam razveseliti in bo dobil tam tudi okrepčila, jedi in pijače, kakor si jih bo poželet in kolikor bo imel v take namene denarja.

Priporočamo vsem, da razstavo v Celovcu obiščejo, ne toliko zaradi zabave kakor zaradi koristi, ki jo bodo od razstave imeli. Vsak bo dobil in videl na razstavi to, kar posebno pri svojem vsakodnevnem opravilu rabi in kar mu bo gotovo tudi pomagalo do večjega uspeha pri delu oz. gospodarstvu. — Razstava je odprta do 22. avgusta; vstopnina pa je 2 šilinga.

CENA PŠENICI IN RŽI

Zvezno ministrstvo za kmetijstvo je izdalo odlok, ki urejuje ceno oni pšenici in rži, ki jo prodajajo kmetje po oddaji prepisanega kontingenta.

Ko je namreč kmet oddal vso predpisano količino rži in pšenice, sme s preostankom svobodno razpolagati. To se pravi, da sme preostanek prodati, komur hoče. Za to prodajo ni določena nikakva uradna cena.

Marmelade - Kompoti

iz štajerskih sadežev najboljši!

I. SEKYRA & SOHN tovarna konserv, Graz

ODPREMNO SKLADIŠČE A. DOLSCHAK

Celovec - Klagenfurt, Hofmannngasse 5

krat velika množina dežja, tlo zablati in ko se osuši, se napravi trda skorja. Ta pa povzroči spet, da ne more krožiti v takem zbitem tlu zrak. Posledica tega je, da so v svojem razvoju zelo ovirane bakterije v tlu, to so ona najmanjša živa bitja v tlu, ki s prostim očesom niso vidna, vendar jih je v tlu na milijone in milijone in tam vršijo izredno važne naloge. Ta živa bitja zaradi pomanjkanja zraka v razvoju zaostajajo in polagoma odmirajo.

Pa še nadaljnja slaba stran je takega, s trdo skorjo pokritega tla. Tako zbito tlo srka vodne zaloge iz spodnjih slojev tla in se tako izgubijo iz tla večinoma vse zaloge vode. To se pozna pozneje na pridelkih mnogo bolj kakor pa si to večkrat mremo misliti. Že na posevkih bomo zlasti ob suhih letih takoj poznali, da strnišče v preteklem letu ni bilo sprašeno.

spet popravimo. Pod godnostjo tla razumevamo namreč ono stanje tla, ki je za življenje in uspevanje najmanjših živil bitij, to je bakterij, v tlu najugodnejše. Brez bakterij v tlu pa tlo ni rodovitno. Te bakterije spreminjajo namreč hranilne snovi v tlu v tako obliko, da jih koreninice rastlin morejo vsrkati. Bakterije tla pa potrebujejo za svoje uspevanje vlage in zraka. V tlu pa je dosti zraka in vlage takrat, ako je tlo rahlo. Ako strnišče sprašimo, je ohranjena vlaga v tlu in zemlja je zrahljana. Zato s prašenjem strnišča v veliki meri tudi pomagamo, da ostane ohranjena godnost tla, s tem pa tudi rodovitnost tla.

Za prašenje samo veljajo tale navodila:

1. S prašenjem strnišča moramo začeti čimprej mogoče, torej že takrat, ko je snopje požetega žita še na njivi. Zato

SUHE BARVE
VSEH VRST,
OLJNATE BARVE,
VAROVALNE BARVE PROTI RJI,
LAKE IN
BARVNE LAKE,
INDUSTRIJSKE LAKE
„CELLODUR“ NITRO-LAKE
ZA AVTOMOBILE

izdelujejo od leta 1862
v preizkušeni kakovosti

A. Zankl Sinovi
G R A Z
TVORNICA LAKOV IN BARV

NAŠ ZDRAVNIK:

O krvnem pritisku

Med ljudstvom, posebno med izobraženci, se pogosto govori o krvnem pritisku in čestokrat najdemo ljudi, ki izražajo svojo, včasih popolnoma neopravičeno bojazen radi visokega krvnega pritiska.

Ako pride bolnik v zdravniško ordinacijo in potoži, da ni nekaj v redu s srcem ali morda z ledvicami, bo zdravnik takega bolnika posadil k aparatu, na katerem bo izmeril njegov krvni pritisk in sicer na ta način, da mu bo ovil okoli roke nad laktom nekako gumijasto pleteno manšeto, ki je po gumijasti cevi zvezana z aparatom, v katerem se pretaka po stekleni cevki živo srebro. Skozi gumijasto cevko pritiska zdravnik s pomočjo gumijaste sesalke zrak v stekleno cev in dviga na ta način živo srebro višje in višje v stekleni cevki. Pogled na lestvico, označeno s številkami, mu točno pove, da katere višine se je dvignilo živo srebro v tistem trenutku, ko ni več čutil bitja bolnikove žile na njegovi roki, na takozvanem pulzu ali bilu. V tem trenutku je zdravniku znan bolnikov takozv. sistolični krvni pritisk. Nato spušča zdravnik počasi zrak iz ovite manšete in trenutek, ko začuti zopet biti žilo, mu naznani takozvani diastolični krvni pritisk.

Nekateri zdravniki merijo krvni pritisk na ta način, da nastavijo na bilo stetoskop (slušalo) namesto prsta. Kadar ne slišijo več bitja žile, je dosežen sistolični krvni pritisk in, kadar ga zopet zaslišijo, diastolični pritisk.

Sistolični krvni pritisk postaja v starosti višji. Med 15 in 20 leti znaša okoli 120, med 20 in 30 leti okoli 125, med 30 in 40 je okoli 130, med 50 in 60 leti znaša 140 do 150. Navadno pravimo, da znaša toliko nad sto, kolikor let imamo.

Diastolični pritisk znaša pri zdravem človeku polovico sistoličnega, povišan za 10 točk. Kot pritisk bila (Pulsdruck) zaznamujemo razdaljo (interval) med sistoličnim in diastoličnim pritiskom. V normalnih merah znaša 50 do 60. Telesno delo in duševne vznemirljenosti zvišajo tudi pri zdravem človeku mimogrede njegov krvni pritisk, medtem ko v spanju pada. Zato bi morali meriti krvni pritisk, kadar je človek telesno in duševno najbolj miren.

Pri nervoznih ljudeh ne moremo točno dognati resničnega pritiska, ako ga merimo samo enkrat. Navadno nastane pri takih ljudeh pritisk višji že samo iz strahu pred mogočim visokim pritiskom, ki ga bo zdravnik pri njih morda našel!

Katere bolezni pa povzročajo visok krvni pritisk? Predvsem počasi se razvijajoča obolenja ledvic, nekatere srčne bolezni, ki jim sledi krvni zastoj v oddaljenih delih telesa, zastrupljenje s svincem in končno vse tiste bolezni, ki so zvezane z močnim odporom v krvnem obtoku. Vnetje ledvic povzroča veliko opustošenje najbolj tankih žilic, zato je odpor v krvni cirkulaciji (obtoku) tem večji. Tudi nikotin je znan kot poškodovalec majhnih žilic, enako tudi svinec.

Imamo pa še drugo obliko visokega pritiska, takozvani genuini ali prirojeni visoki pritisk, za kojega nastanek pa ne poznamo pravega vzroka. Zato moramo to obliko pritiska priznati kot samostojni bolezenski pojav. Najčeseje ga najdemo pri ljudeh med 60. in 70. letom, pa tudi v mlajši dobi se včasih pojavlja. Pri ženskah nastopa najrajši v klimakteriju (med 40.—50. letom). Ljudje, ki na zunanjo dobro izgledajo in so videti zdravi in rdečih lic, tožijo včasih zaradi glavobola, vrtoglavice, srčnega utripanja, slabega spanja, težke sape, napetosti trebuha, duševne-

ga nerazpoloženja itd. Ker so na zunanjo videti zdravi in rdeči, imenujemo njihov krvni pritisk rdeči krvni pritisk. Temu nasproten je beli krvni pritisk, kakor ga imajo bolniki, ki trpe na ledvicah. Takšni bolniki imajo blede, nekoliko rumenkasto barvo v obrazu.

Sistolični krvni pritisk se dviga visoko, včasih celo do 250 in še više. Ako je tak visoki pritisk stalen, ga imenujemo fiksirani visoki pritisk, medtem ko govorimo o labilnem visokem pritisku, ako je ta podvržen večkratnem nihanju. Pa tudi tu sledi navadno naraščanje diastoličnega pritiska. Zanimivo je dejstvo, da zdravila, ki pri zdravem človeku povzročajo naraščanje krvnega pritiska, ostanejo pri prirojenem visokem pritisku brez vsakega učinka ali pa ga celo znižajo.

(Dalje prihodnjic)

„Duh Mount Everesta“

Hugh Ruttledge, vodja zadnje angleške ekspedicije na Mount Everest, in njegovi tovariši so izdali po srečni vrnitvi knjigo, v kateri opisujejo uspehe te odprave.

V poglavju „Drugi naskok“ opisuje znameniti angleški alpinist Smythe o svojem poskusu, da bi dosegel vrh. Smythe je zapustil najvišje taborišče s svojim tovarišem Shipton-om. Samo 300 m ju je ločilo od cilja, toda Shipton je zbolel in sta se morala vrniti. Smythe je hotel nato doseči cilj sam.

„Med svojim samotnim podvigom,“ poroča Smythe, „sem doživel dve čudni stvari, ki ju omenjam zelo nerad in samo zato, ker Ruttledge to želi. Hočem ju samo opisati, ne da bi iz tega izvajal kakšne sklepe.“

Med plezanjem sem imel ves čas občutek, da me spremlja neka druga oseba. Ta občutek je bil tako močan, da se nisem čutil niti za trenutek osamljenega. Zdelo se mi je celo, da sem na svojega „spremljevalca“ privezan z vrvjo in da bi me obdržal, če bi mi spodrsnilo. Spominjam se, da sem stalno obračal glavo nazaj in ko sem se ustavil na najvišji točki, ki sem jo dosegel, da bi pojedel nekaj biskvita, sem ga prelomil na dvoje ter se obrnil. Bil sem skoraj presenečen, da ni nikogar, ki bi mu mogel ponuditi prepečenec. Zdelo se mi je, da je v tej „prisotnosti“ nekaj močnega in prijateljskega in šele tedaj, ko sem ob sestopu zagledal naše taborišče, se je ta zveza z nečim nevidnim pretrgala in sem se občutil hipoma zapuščenega, čeprav sta bila Shipton in taborišče le nekoliko metrov oddaljena.

Drugi pojav je bil lahko optična prevara: osebno pa sem prepričan, da ni bila. Bil sem še precej daleč od taborišča in kakšnih 70 m višje, ko sem se ozrl slučajno v smer severnega pobočja. V zraku sem videl plavati dve čudni stvari. Videti sta bili kakor zmajska balona, eden z nekakšnimi kratkimi krili, drugi z nečim, kar je bilo podobno kljunu. Plavali sta na istem mestu, a vendar, sta dozdevno počasi pulzirali, še počasneje nego moje srce, kar po mojem izključuje optično prevaro. Obe

stvari sta bili črni in sta se ostro odražali od neba.

Tako me je pozanimalo, da sem se ustavil. Možgani so mi navidez normalno delovali in nalašč sem napravil nekoliko poskusov. Najprvo sem se ozrl stran. Oba predmeta nista šla z mojim pogledom, a sta bila spet na svojem mestu, ko sem se obrnil tja. Potem sem se zopet ozrl vstran in izrekel imena nekoliko vrhov, ledenikov, dolin, da se preizkusim. A ko sem se obrnil nazaj, sta bila še vedno tam. Potem sem svoja opazovanja prekinil. A vprav v trenutku, ko sem hotel naprej, je splavala megla pred oba čudna „zmaja“. Počasi sta izginila za to meglo in ko je bila megla eno ali dve minuti pozneje proč in se je severni greben zopet jasno odražal, sta bila tudi zmaja proč, prav tako skrivnostno, kakor sta se pojavila.“

Uporaba stranskih proizvodov atomske energije

Zelo zanimiva je v atomski znanosti po mnenju Williama Lawrencea uporaba stranskih proizvodov v medicini in raziskavanjih.

Lawrence, urednik za znanstvo lista „New York Times“ navaja sledeče tri primere atomskih stranskih proizvodov:

1. radioaktivni kobalt, ki ga lahko uporabljamo kot radij za zdravljenje raka;
2. radioaktivni jodin, ki ga lahko uporabljamo za zdravljenje ščitastega hrustanca. Njegova tkiva so sorodna z jodinom, pravi Lawrence. Če namreč stavimo majhno količino radioaktivnega jodina v kozarec vode in sicer tako majhno količino, da ne čutimo niti okusa, bo jodin poiskal tkivo raka in njegovi žarki bodo uničili celice;
3. radioaktivni ogljikov dvokis bodo uporabili za rešitev velike prirodne skrivnosti, kako rastline lovijo sončno svetlobo in jo uporabljajo za ustvarjanje hrane in tako vzdržujejo svoje življenje.

Učenjaki preiskujejo sedaj z radioaktivnim ogljikovim dvokisom do sedaj

Od leta 1865

JOSEF BERKA

tovarna likerjev
žlahtnih žganj
sadnih sokov

Graz, Maifreddygasse 11

Telefon 41-14 (52-25)

skrivnostni proces, ki je znan pod imenom fotosinteza.

V zadnjih štirih letih so učenjaki pri reševanju te uganke bolj napredovali kakor v vseh prejšnjih letih.

V dognani bodočnosti, v 10 do 20 letih, pravi Lawrence, bodo učenjaki že poznali rešitev. Tedaj pa bomo vedeli, kako rastline lovijo svetlobo sonca, znali bomo pripravljati našo hrano z ogljikovim dvokisom in vodo. A ogljikovega dvokisa in vode imamo v neizmer- nih količinah. (CAD)

NOVO SREDSTVO PROTI MRČESU

Znanstveniki poljedelskega ministrstva Združenih držav so iznašli nov kemičen postopek, ki uspešno očuva bombažne vreče pred mrčesom. To odkritje bo zelo važno za vskladiščenje moke in drugih pridelkov zlasti v krajih s toplim podnebjem.

Pri tem postopku uporabljajo piretrin ali zmes piretrina in piperonskega butoksida. Poskusi so dokazali, da se v moki, ki so je hranili v vrečah, pri katerih so uporabili ta nov postopek, ni pojavil noben mrčes po 7 mesecih, odkar je bila moka vskladiščena, medtem ko ga je bilo opaziti v moki, spravljene v navadnih vrečah.

Izlet na luno 1960?

Kanadska družba „Canadian Rocket Society“ poroča, da izdeluje načrt za izlet na luno, morda tudi s postranskim izletom na druga nebesna telesa in sicer v letu 1960. Omenjena družba je izjavila, da je ta rok za leto 1960 ne samo verjeten, ampak že določen.

Izlet bodo izvršili na zračni ladji „Luna“, ki bo imela obliko topovskega izstrelka in bo dolga 200 čevljev ter bo imela 59 čevljev v premeru. Ladja bo tehtala nekaj nad 1000 ton skupaj z moštvo in živili ter drugimi potrebščinami. Celotni stroški za ladjo in druge potrebščine za potovanje na luno in nazaj bodo znašali 5 milijonov dolarjev. Pri tem pa niso všteti stroški, ki so potrebni za predhodna raziskovanja in poizkuse.

Prvo glavno vprašanje je izbira primerne kovine za izdelavo ladje. Zaradi silne brzine nad zemeljskim prostorom in zaradi tega, ker mora biti teža ladje čim manjša, je težko dobiti vrsto kovine, ki jo bodo uporabili. Kovina mora biti odporna proti visoki temperaturi, ki jo bo povzročilo zračno trenje pri poletu in silna brzina tega poleta samega.

Pri izbiri kovine bi bilo treba upoštevati tudi to, da bo zračna ladja letela skozi vrsto meteorjev, ki letijo v prostoru med zemljo in vsemirjem.

Družba ima na izbiro dve poti na luno. Ena je v obliki parabole in je najkrajša in najhitrejša; druga pa je eliptična. Potovanje po tej zadnji poti bi trajalo sem in tja osem dni, pri prvi pa samo 15 ur, a bila bi združena z velikimi stroški vsled velike potrošnje goriva. Za odhod z lune bo ladja imela teleskopične trinožnike na zadnjem delu. Ko bo ladja stala na površini lune, se bodo razširili trinožniki, da bo pripravljena za povratek. Družba javlja, da bo ladja pričela svoje potovanje z nekega mesta blizu ekvatorja. (CAD)

25 LET FILMSKE DRUŽBE

Metro Goldwin Mayer (Kalifornija, USA), proslavlja letos 25. obletnico svojega obstoja. V tem času je slovito filmsko podjetje izготovilo 1450 filmov, med katerimi je mnogo „velikih“, tako da se lahko ponaša s tako številnimi nagradami kinematografske akademije v Hollywoodu, kot jih še ni dobilo nobeno drugo podjetje.

Glavni ravnatelj M. G. M. je bil že takoj ob pričetku Lewis B. Mayer: pod njegovim vodstvom se je družba razvijala iz malega centra, ki je imel komaj 16 ha ter 6 malih gledališč za nastope ter štel 600 uslužbencev in 6 velikih igralcev, v sedanji obseg: nastalo je celo mesto, ki ima preko 69,6 ha s 135 zgradbami, 3500 uslužbenci ter 40 svetovno znanimi igralci, ki so najbolj plačani v Hollywoodu.

Ravnokar pa doživlja M. G. M. novo fazo povečanega delovanja s 26 filmi, ki so v delu, med njimi z novo izdajo „Quo Vadis?“

Zahtevajte povsod

Reiter-jeve bonbone

ki so kakovostne znamke

Franz X. Reiter

Tovarna slaščic

Graz - Annenstraße 51

Izpod domače lipe

(Kakor do sedaj, objavljamo tudi danes na tem mestu pisma naših čitateljev z dežele, ki izražajo njihova osebna mnenja in uredništvo nikakor ne odgovarja za vsebino.)

ŠT. RUPERT PRI VELIKOVCU

(V spomin + s. Gonzagi)

V soboto 30. VII. t. l., je v hiši šolskih sester v Št. Rupertu preminula, stara šele 51 let, č. s. Gonzaga Zalar. Bolehala je že mnogo let na jetiki, zadnji dve leti ji je bolezen onemogočala izvrševanje učiteljskega poklica. Zadnje tedne se je videlo, da so ji dnevi šteti. A vseeno je vest o njeni smrti bridko odjeknila ne samo v vrstah njenih sester, temveč po vseh slov. koroških vaseh in župnijah, kjer prebivajo številne njene bivše gojenke iz gospodinske šole v Št. Rupertu.

Prerana smrt te dobre sestre pomeni zares občutno izgubo tako za redovno družbo šolskih sester kakor za njihove gospodinske zavode. Kajti umrla je bila izredno vestna redovnica, vzor resnega, vztrajnega stremljenja za najvišjim ciljem redovnega stanu, za krščansko popolnostjo. Zнала pa je tudi, zlasti mlajše sestre, za ta ideal vnemati; zato so se povsod, kjer je bila, mlade sestre rade zgrinjale okoli nje, da jim je delila od svojega notranjega bogastva.

Prav tako blagoslovljeno je bilo njeno skoraj 30 letno delovanje kot učiteljica in vzgojiteljica ženske mladine. Nadarjena in obenem silno marljiva je čas svoje mladosti in poznejše dobe porabila za to, da si je pridobila temeljito in široko izobrazbo zlasti na polju vzgojeslovja; saj je razen učiteljskega dovršila višjo pedagoško (vzgojeslovno) šolo, vrh tega pa je še z obiskovanjem raznih poučnih tečajev in s privatnim študijem stalno izpopolnjevala svoje znanje. Kot učiteljica na meščanskih šolah in pozneje na srednji gospodinski šoli je to svoje obširno znanje posredovala ukaželjni in vzgoje potrebni ženski mladini. In ko ji, posebno v zadnjih dveh letih, bolezen ni več dopuščala, vršiti učiteljski poklic in predavati v šoli, se je zelo rada razgovarjala v svoji sobici od osebe do osebe, pri čemer je razodevala globoko poznavanje človeške duše in življenja. Imela je poseben dar, govoriti od duše do duše; to smo čutili vsi, ki smo prihajali z njo v dotiko, zato so se rada zatekala k njej zlasti mlada srca, pa tudi starejši ljudje, in iskali pri njej nasvetov in navodil za življenje ter tolažbe v trpljenju. Tako je nehote postala mnogim dobra duhovna voditeljica, ki so jo visoko cenili. — Bila je tudi vneta sotrudnica „Nedelje“, „Mo-

horjeve družbe“ in „Koroške Kronike“.

Med koroškim slov. ljudstvom in njegovo mladino je bivala in delovala samo teh par let po drugi svetovni vojni. Samo dva gospodinska tečaja in pol tretjega je mogla tu v Št. Rupertu voditi ozir. poučevati, pa si je pridobila toliko spoštovanja, zaupanja in hvaležne vdanosti koroških deklet, da jih je kljub obilnemu nujnemu delu blizu 50 iz vseh župnij Podjune prišlo izkazat ji zadnjo čast. Tako je bil pogreb rajne s. Gonzage, ki se je vršil v ponedeljek 1. VIII. ob udeležbi 13 duhovnikov in številne množice ljudstva, posebno ženske mladine, zopet zgovorna priča, kako naše ljudstvo spoštuje in ljubi šolske sestre in jim izkazuje hvaležnost preko groba.

Dobra s. Gonzaga! Bog Ti bodi obilen plačnik; izprosi nam božjega blagoslova za uspešno nadaljevanje vzgojnega dela!

ŠT. VID V PODJUNI

Župnijska cerkev sv. Vida stoji na skrajnem zapadnem koncu župnije, je torej v resnici „zadnja hiša“ v župniji. Pa je doslej tudi še v drugem smislu bila zadnja, namreč zamazana in okrušena, da je je bilo župnika sram, nedeljsko oblečene faranke pa strah, vsaj tiste, ki so morale sedeti od vlažni steni z odpadajočim ometom.

Že leta 1942 je škofijska komisija ugotovila skrajno nujnost popraviljanja, a vojne in povojne razmere izvršitve niso dovolile. Dočim so kmalu po vojni razne hiše in gospodarska poslopja dobivala novo obliko in čedno lice, je glavna stavba v fari še naprej bila vsemu bolj podobna ko božji hiši.

Po mnogih potih in prošnjah se je lani spomladi končno posrečilo prekriti streho cerkve in pokopalšničnega obzidja z macesnovimi deščicami ter oknoviti docela odpadlo strešno brado. Letos pa smo se brž po veliki noči lotili dela, katerega smo se bili že dolgo bali: osušenja severne cerkvene stene, ki za dva in pol metra stoji v vlažni zemlji. S prostovoljnim delom smo zemljo odkopali ter zid zavarovali proti vlagi. Ko je bilo tako od zgoraj in od strani poskrbljeno za varnost pred vodo, smo sedaj cerkvi lahko šele dali tudi lepšo obleko. Od „nog do glave“ smo jo torej na zunaj prebelili, tako da zdaj čedna in ponosna gleda z griča preko polja in vasi ter vabi vernike gor k sebi.

Da je pa ne bi mogel kak hudoben za-

bavljivec sramotiti, češ, zunaj oj, znotraj joj, smo jo prenovili še na znotraj. To delo je izvršil akademski slikar Mirko Jerina, o čigar umetnosti in spretnosti priča že enajst svetih znamenj in kapelic v naši fari. V rekordnem času dobrih treh tednov je to na sebi jako neznačajno cerkev tako okusno poslikal, da nam je zdaj v pravo veselje. Na ravni strop je pričaral veliko fresko, ki predstavlja poveličanje sv. Vida. Levo in desno od slavaloka je naslikal po enega angela v naravni velikosti, v roki držeča klasje in grozdje. V prezbitteriju pa je polja med gotskimi rebri v obliki zvezde okrasil z nežnimi gotskimi ornamentami. Vse to pa obdaja vesela, plemenito zlatorumena stena, ki dela cerkev jako svetlo, prijazno in prijetno. To delo pač hvali svojega mojstra. Želimo mu, naj se mu še mnogokje kaj podobnega posreči.

Veseli smo, da nam odslej kadar hočemo videti kako lepo cerkev, ni več treba hoditi bogve kam, ker imamo doma tako, da smo nanjo lahko ponosni.

KAZAZE PRI PLIBERKU

V nedeljo smo imeli v Kazazah krasen dan. Lepo slovesnost, ki se le redko kdaj obhaja. Avgust in Jožefa Andrej, p. d. Žmavcarjevi starši na Metlovi, sta obhajala svojo zlato poroko v krogu svojih otrok in vnukov ter ostalih številnih sorodnikov. Oče Žmavcar je star 72 let in še trdnega zdravja, mati Jožefa pa 69 let, ki pa malo bolj boleha. Oba sta pridna čitatelja naše „Koroške Kronike“, mati jo visoko spoštuje in zelo se boji za vsako številko, da bi se ne izgubila; zato ima vse številke od začetka pa do danes shranjene in če kdo rabi kako številko iz preteklih let, jo pri njej gotovo dobi. Ravno tako rada bere „Nedeljo“ in jih veže skupaj, da se zlate resnice ne izgube.

Sploh je Žmavcarjeva mati zelo duhovita in zna vse Slomškove pesmi na pamet. Veliko lepih izrekov in pregovorov pove v razgovoru, tako da vidiš, kako je izobrazena in duhovita žena.

Tako sta prišla predzadnjo nedeljo ob 11. uri k farni cerkvi kot ženin in nevesta kakor pred 50 leti. Družice so jih v pesmih lepo pozdravile, najbolj pogumno je povedala Erika, najlepšo deklaracijo pa je imela Micka Andrej, ki je tako počastila zlatoporočence:

Slovesnost obhaja kazaška fara, ki skoro po svetu nima para. Ne samo radi petdeset zakonskih let, tem bolj, ker sta nam prekrasen zgled.

Vi, Žmavcar ste ugledni gospodar, za Boga in družino živeli vsekar. Z vero sta prenašala vse trpljenje, zato vama Bog naklonil je dolgo življenje.

Poskrbela sta, da iz naše Metlove gre življenje iz roda v rodove. Trinajstim otrokom sta oče in mati, štirje izmed njih so angelčki zlati.

In vnukov imate že štirikrat pet, po njih prenovil naš se bo svet. Če bodo po Vajinem zgledu živeli. blagoslov božji tud' bodo imeli.

Ob tej zlati poroki vsi Vam želimo in prisrčno za to Boga prosimo: Blagoslova, zdravja in sreče še mnogo let, da vsi ob demantni poroki se vidimo spet.

Šmihelski župnik je imel nato v cerkvi nagovor na zlatoporočence ter jih vezal, kakor jih je pred pedesetimi leti vezal tudi šmihelski župnik g. Šumah. Gospod Učakar je imel sv. mašo in Te Deum za zlatoporočence, po cerkvenih obredih so se zbrali številni gostje v Ilgovi gostilni, kjer so se veselili in peli pozno v noč. Zlatoporočencema kliče mo: „Bog Vaju živi še mnogo let!“

ŽELEZNA KAPLA

Prešnjo nedeljo je bilo, prav lepo slovesnost smo imeli: v isti družini dve poroki. Poročil se je sin in srebrno poroko sta praznovala oče in mati. Zakrament sv. zakona sta sprejela najprej Ivan Pörč in njegova nevesta Elza. Za njima pa sta po 25 letih vzornega zakonskega življenja stopila pred oltar ženinov oče in mati. — V lepem nagovoru je gospod kaplan Polanc poudarjal velik pomen družine in ravno tako velik pomen tesne povezanosti katoliške družine s Cerkvijo. Po poročni sv. maši, katere slovesnost so še povečali domači pevci z lepim petjem, so odšli svatje na poročno slavo, ki je poteklo v veselem domačem razpoloženju. Srebrnima jubilatoma prav iskreno čestitamo z željo, da bi še mnogo let živela v srečnem zakonu. Novemu zakonskemu paru želimo obilo sreče in blagoslova božjega.

ZAHOMEC

V soboto 30. julija smo v gostilni Milonig na Bistrici s ponosom mogli proslaviti uspeh truda in tudi požrtvovalnosti skupnega dela vsega prebivalstva našega okoliša.

Pri vsakem najmanjšem dežju ali pa nalivu je bila preje naša cesta spremenjena v blatno gosto tekočo reko, kjer so težko vozili vozovi, kjer pa so se slabše počutili potniki. Čakali smo, da se nas usmili s kakim prispevkom k ureditvi ceste dežela ali pa država. Ker pa podpore nismo z nobene strani dočakali, nismo pa tudi mogli še nadalje prestat ob takih cestnih razmerah, smo se odločili, da si pomagamo sami. Pri tem je treba predvsem pohvaliti prebivalce (Nadaljevanje na 8. strani)

KLEMEN HABJAN:

JERČEVI GALJOTI

(Izvirni roman)

20.

V Jerču se nekaj upira, toda z vsakim dnem postaja mehkejši. Sprašuje po vasi, toda gruntarji so že zbrani. Po trije, po štirje, kakor je pač parcela.

Jerč bi s Kaonom že udaril, toda nekaj ga drži nazaj. Sam ne ve kaj. Zavoljo hiše mu je navsezadnje že vseeno. Letos ali drugo leto. Toda Kaon se mu zdi preveč Sebenakov.

Kar sama se je izluščila misel in Jerč se ji ne more prav upreti.

Toda drugi so oddani in Vorenca drži kakor s kleščami. Take prilike ne zlepa.

As je kar pozabila na Sebenaka in Zimovko. Može se menijo samo še o aciji.

Bajtarji z zavistjo poslušajo razgovor gruntarjev. Najbolj jih peklí Jerč. ni bil, zdaj se postavlja med grunte in žvenketa z denarjem.

sa vas že ve, da Jerč kani kupovati. od tri hektarje ne.

rekleti Jerč!

Uleš in Sebenak sta tiho, čeprav nekaj gruntarjev bezalo vanju.

Jerč — pa kar tri hektarje.

Bajtarji računajo. Tri hektarje. Hudiča, to znese še nekaj čez petdeset tisoč.

Sebenak in Uleš na tihem priznavata, da je Jerč nad njima.

To Jerča grabi. Pokazati pred celo srenjo, da so Jerči zrasli, da se upajo postaviti med gruntarje.

Razgovor pri Bijolu ga je do kraja omečil. Udarili so.

Koj drugi dan je vedela vsa vas, da se je Jerč do konca odločil.

Jerč, Kaon, Devs in Šokelec bodo kupovali.

V nedeljo dopoldne so vsi štirje odšli gledat parcelo. Devs je vzel priče s seboj. Benka in Kapnekarja.

Jerč in Kaon sta povabila Golca in Stegnarja.

Prav je, da se vse naredi pred pričami.

Parcela je bila podobna trupu brez udov. Iz ozkega vratu se je razširila v močno telo.

Stali so s konca in se razgledovali. V levem kotu ozkega konca je nekaj močvirja. Jerč z ostrimi očmi opazuje nizko ločje. Veliko ga ni, pa vendarle. Trava tam ne bo prida.

Tudi Kaon gleda močvirje. Na skri-vaj ošine Jerča, ki strmi v drug konec. Tudi Devs in Šokelec vidita močvirje.

Na glas nihče ne reče besede.

Ko bi močvirja ne bilo, premišlja Jerč. Lep svet.

Kaon prav tako.

Deps in Šokelec tudi.

V desnem kotu ozkega konca je za-

raščen gozd, ki je zemljiško vknjižen kot travnik.

Na tem delu visi Jerč.

Kaon tudi.

Lepa gmajna. Nekaj hrastov je videti prav čednih.

Deps in Šokelec na gmajno ne računata. Kaj bosta reveža z enim hektarjem?

„Svet je čeden,“ krehne prvi Jerč.

„Lepi travniki bodo.“

Potlej je malomarno dodal.

„Tistega močvirja ni veliko.“

Kaon prikim.

Deps kar tjavdan ponovi za Jerčem: „Močvirja ni veliko.“

In vendar so vsi štirje prisecani na nizko ločje v levem kotu ozkega konca.

„Povedano je, da bo parcelo po licitaciji razmejil zemljemerec,“ spet krehne Jerč in z očmi odmeri svoje tri hektarje.

„Za zdaj se moramo vendarle zmeniti, kako naj bi teklo meje,“ meni Kaon.

„Na vsak način,“ pritrđi Jerč. „Priče imamo s seboj.“

Šokelec je v zadregi.

„Nobenemu nisem rekel, da bi šel z menoj.“

„Saj jih ima Devs. Devsove so lahko tudi tvoje. Saj imava s Kaonom tudi ene.“

Jerč postaja zgovoren.

„Prav,“ je Šokelec koj pri volji.

Kaon in Jerč sta stopila skupaj.

„Moje tri hektarje bi odrezal takole po sredini,“ zamahne Jerč z roko. „Največ imam. Skoraj polovico. Z ostrino bi prišel v vrat na drugo stran.“

Priči Golec in Stegnar sta sledila Jerčevi roki.

„Sta videla?“ vpraša Jerč.

„Videla,“ potrđi Stegnar za oba. „Z ostrino bi prišel v vrat. Tri hektarje imaš.“

„Če vzameta Devs in Šokelec rob, potlej se z Jerčem srečava nekje pri tistih hrastih,“ namerja Kaon roko po levi strani.“

Golec in Stegnar gresta za Kaonovo roko.

Deps in Šokelec sta hitro zmenjena.

„Po en hektar robu. Tam nekje bi se kala, kjer je tistih troje brez.“

Kapnekar in Benka kimata.

„Prav pri tistih brezah.“

Vsem je v mislih močvirje, toda nihče ga ne omenja. In vendar vsi štirje strme v nizko ločje, ki se zdaj pa zdaj zga-ne v vetriču.

„Tako, zmenili smo se, priče so videle; prav je, da si splaknemo grla.“

Jerču se mudi. Ločje se mu zdi kakor strupeni jeziki.

„V Naklo bo najbliže,“ pritrđi Kaon in spet ošine bičevje.

Ne gre mu iz misli.

„Sicer pa: Jerčevo bo. Največjo parcelo ima.“

Deps škili po robu.

Z enim hektarjem ne dosežem močvirja. Naj se Kaon in Jerč sama menita.

Šokelec je prav tako prisecan samo na rob. Lepo suh je. Lepa trava bo. Močvirje naj si Kaon in Jerč kar lepo delita.

Mar. B.:

Važnost gospodinjske izobrazbe

Na čelu poklicnega dela je mojster tiste stroke. Čevljarstvo vodi čevljar, stavbeništvo vodi čevljar, stavbeništvo vodi čevljar, stavbeništvo vodi čevljar. Vsi mojstri so imeli dolgo pot priprave. Napor, vaja, ponavljanje in zopet pouk je spremljal vsakega do diplome mojstra. Saj je za mojstra-obrtnika predpisana triletna učna doba in koliko let prakse s skušnjami in preizkušnjami, in šele potem dobi obrt — „patent“ — dekret, da sme samostojno oblikovati n. pr. čevljev!

Kdo vodi gospodinjstvo in dom, ki je vir in središče notranje harmonije, zadovoljstva in sonca, dom, ki je ognjišče prve in temeljne vzgoje in šole življenja; kdo njega vodi? — Gospodinja. Gospodinja je, ki odločuje, je li doma prijetno ali pusto, ona mu ustvarja temelj blagostanja ali mu zastavi črva pogina; ona je, ki pogrinja mizo, zbira

Za vse poklice se strogo predpisuje izobrazba in praksa. Kaj pa dekle, katere poklic je življenjsko važen, ima predpisano učno dobo? Za to ni obveznih pripravljalnih zahtev. In v tem tiči največje zlo — — —

Vsaka deklica, ko dopolni razvojno dobo, bi se morala gospodinjsko temeljito izobraziti, sporedno s poukom o vzgoji in samovzgoji! Zato imamo gospodinjske šole in tečaje.

Gospodinjsko izobraženo dekle zna ceniti dom in domačnost, ljubi zemljo in delo, ceni čas in zdravje, je uidevna, preudarna, skromna, štedljiva, redna in snažna; zanima se za napredek živino-reje, vrtnarstva, polja in sadonosnika, zboljšuje dom, vrt in pasmo. Njeno veselje je pridobitev v hlevu, v kurniku, število posrečenih konserv, izboren domač sir; v ponos ji je njeno belo perilo, ki si ga je sama sešila, in kako je zadovoljna, ko postavi na mizo okusno, domačim še nepoznano jed iz krompirja ali moke, ki toliko stane kot nekdanji ričet.

Dobra predšola je dom in materin pouk. Toda pogledjmo resno in odkrito dejstvu v oči! Domača šola danes več ne odgovarja zahtevam časa. Nadalje je pa ravno ta točka boleča rana in neizprosna ovira gospodinjskega napredka.

Drage matere! Komur čast, temu čast in priznanje! Toda sedaj spregovorim tistim trmastim, svojeglavim „materam“, ki dostikrat ne zaslužijo tega imena. Kako je s hčerjo, katero je morda oče poslal v gospodinjsko šolo ali ji je brat plačal izdelek za gospodinjski tečaj? Mati zrohni: „Dokler boš pod mojo streho, boš delala, kakor jaz hočem!“ Dobro je, mati, da ne odtegneš očesa od hčere. Ali vedi, vsak tvoj otrok je kraljestvo zase, ima svoje zmožnosti in sposobnosti, je bitje, ki mu je treba udejstvovanja zlasti v tistem poslu, ki ga vsega zaposli v bodočnosti. Vaditi se mora v njem tako popolno, kot bo od njega zahtevala bodočnost. Če se je tvo-

ja hči gospodinjsko izobrazila in meniš, da zna, kar ti ne obvladaš, ne bodi užaljena, pač pa, če želiš dobro svojemu otroku, mu daj priliko, da poskuša prenesti v življenje in prakso to, kar se je učil. „Vaja dela mojstra.“ Naj prebeli kuhinjo in kurnik; pusti ji, da si po načrtu razdeli in obseje vrt, naj včasih tudi skuha kaj posebnega iz doma pridelanih živil, itd.

Pod vso kritiko pa so oni domači, ki trdijo: „Nikamor ne pojdeš! Se nisem učil, pa dobro gospodarim, nisem bila v tečaju, pa sem vas le vzredila.“ Res je, da je še dom tu in otroci so odrastli. Toda kako je z domom? Koliko več ne-se manjše sosedovo posestvo, obdelano intenzivno, ko tvoje? In tvoji otroci, ki so dostikrat samim sebi v breme, spotika drugim, tebi pa v žalost in sramoto?!

Zato, matere in očetje, storite in žrtvujte za svoje otroke še toliko, da jih pošljete v šolo, kjer se poklicno vzgojijo in izobrazijo!

Dobre gospodinjice — dobre matere, prijeten dom, dober kruh, pridni otroci, srečna bodočnost!

MALI OGLAS

Slovenka, Korošica, se želi poročiti s poštenim Slovincem v starosti 40-50 let; vdovci niso izključeni. Samo resne ponudbe poslati na „Koroško Kroniko“ pod značko „Ljubim zvestobo“ 1097

MOSSER-BUFFETT

Restavracija

plesisce
terasa na Dravi

HOTEL MOSSER
BELJAK - VILLACH
Koroška

(Nadaljevanje s 7. strani)

stvo, ki je res požrtvovalno pomagalo z delom in materialom. Prispevati je pa moral tudi srenjski gozd, ki je pač last skupnosti in je zato pravilno, da je tudi skupnosti pomagal. — Z veseljem smo mogli opazovati, kako so tudi v času najnujnejših del na polju, na njivah in na travnikih našli občani še čas, da so pomagali z delom in vožnjami; le tako je bilo mogoče delo izgotoviti v nekaj tednih.

† Pater ADALBERT TYLKA S. J.

Iz Inomosta (Innsbruck) poročajo, da se je ponesrečil na gori Totenkar-schartl tudi v Celovcu dobro znani pater Adalbert Tylka. Med letošnjimi počitnicami je pomagal v župniji Feuchten, od koder je delal razne ture po visokih planinah. Tako je odšel v planine tudi v petek 29. julija. Sodijo, da je zaradi nenadne slabosti omahnil in je padel preko pečine, kjer je težko ranjen obležal. Spremljevalec je šel po pomoč v Feuchten, toda zaradi hude nevihte se je reševanje zakasnilo. Ko so prišli reševalci v soboto zjutraj do ponesrečenca, je bil ta že mrtev. Ni bilo zato mogoče točno ugotoviti, ali je pater umrl vsled poškodb pri padcu ali pa vsled nizke temperature, ki je nastala vsled silnega neurja v gorah.

Umrli pater Tylka je bil sin Poljaka, vojaškega zdravnika Tylka, ki je živel v Celovcu. Tu je zdravnik poročil sestrično ranjkega škofa Funderja. Mati je sinka z največjo skrbjo vzgajala in njena želja je bila, da bi ga vzgojila za duhovniški poklic. V družino je mnogo zahajal prijatelj zdravnika Tylka, tudi že umrli (komunistični morilec ga je ustrelil na ljubljanski ulici 1. 1942) blagopok. bogoslovni profesor dr. Lambert Ehrlich, ki je tudi mnogo vplival na mladega Adalberta. Materi se je iskrena želja izpolnila in sin Adalbert je vstopil k jezuitom v Celovcu. Vse študije je dovršil z odličnim uspehom in je bil pozneje nastavljen kot profesor na celovškem bogoslovju. Med počitnicami je kot navdušen turist prehodil vso koroško deželo in je zlasti često obiskal Karavanke, kjer se ga bodo prijatelji planin gotovo še danes spominjali.

Kot profesor je pokojni poučeval na celovškem bogoslovju od leta 1932 do 1940, ko je bil prestavljen v Inomost. Štiri leta je bil pridigar v Marijini cerkvi v Celovcu, ob nedeljah in praznikih pa je pridigal tudi v župni cerkvi št. Ilja v Celovcu. Umrli je bil star 51 let.

Naj počiva v miru božjem!

Najfinejše
za elegantnega
GOSPODA

Modna trgovina

Kurnig

Celovec
Burggasse 5

Za dobro voljo

Se ne ujema

Pastor se je trudil, da bi otrokom v šoli dopovedal, kaj pomeni bela barva. Vprašal je špelco, zakaj si želi nevesta za poročni dan belo obleko. Ker deklč ni nič odgovoril, je pojasnil sam: „Bela barva pomeni veselje — in poročni dan je za ženo najlepši dan v življenju.“

Pa se vzdigne mali paglavec v klopi in vpraša: „Zakaj pa nosijo moški vedno le črno obleko na poročni dan...?“

Vaša slika

PRVOVRSTNO IZDELANA V ENEM DNEVU PRI

FOTO-DROGERIJI MAX WOLF

Celovec - Klagenfurt

Telefon 17-56

Rainerhof

Razpošiljanje po pošti za vso Koroško

Obiščite
našo razslavnoenko
v trgovski akademiji (veža).

Prikazujemo štedilnike v vseh izvedbah in velikostih za gospodinjstvo, gostilne in kmečke kuhinje. Ročne blagajne in paličasto okovje (šarnir) za pohištvo.

Franz Kauer

Markt Griffen Kärnten

Grebinj - Koroška

Telefon 15

OTVORITEV PRAKSE!

Dr. LUDWIG BRAUNA,

specialist za rentgenologijo, otvori svoj rentgenološki institut v Celovcu, Adlbergasse 1 v sredo, 10. avgusta za zasebnike in bolniške blagajne.

Ord.: od ponedeljka do petka: od 8.—12. in od 15.—17. ure, v soboto: od 8.—9. ure. Telefon št. 2143. 1098

Hiša najboljših oblačil

Trgovina z oblekami

Adolf Preis & Söhne

Celovec - Klagenfurt
Alfer Platz

Največja izbira!

Lastna krojačnica!

Najnižje cene!

Oddelek za kožuhovalništvo!

ALPENLÄNDISCHE ZUCKERWAREN-FABRIK

Gelautz & Köffler

V CELOVCU - HEILIGEN-GEIST-PLATZ

izdeluje zapet sladkarike micnodobske kakovosti

**75
LET**

I. koroške
izdeloval-
nice
harmonik

R. NOVAK

CELOVEC - KLAGENFURT

Ebentaier Straße 7
Avtobusna postaja: Marianum
Telefon 24-82

Vsaka nova izdelava!

Vsa popravila!

OD 1. AVGUSTA

ŠPORTNA TRGOVINA

RADER

**SPET V STARIH
POSLOVNIH PROSTORIH**

**Celovec - Klagenfurt
KRAMERGASSE**

Kinder **FOTO** *Ella Petrykiewicz*
FOTOGRAF
BELJAK - Villach

Poročne in darilne slike ter slike za legiti-
macije. Izvrševanje fotoamaterskih del.

Nov naslov:
Postgasse 3, Tel. 49-36

Strokovna delavnica

Franz Wüster

TAPETNIK IN DEKORATER

Zavese, preproge vseh vrst

CELOVEC

Theatergasse 9 - Telefon 17-72

I. KOROŠKA IZDELOVALNICA LEDENOROŽNATEGA STEKLA

BRUSILNICA STEKLA

STOKLARNICA

IZDELOVALNICA OGLEDAL

Specialna delavnica za vlaganje šip pri avtomobilih

A. SPRANGER

CELOVEC-KLAGENFURT, Geyerschütt 3, Telefon 15-47

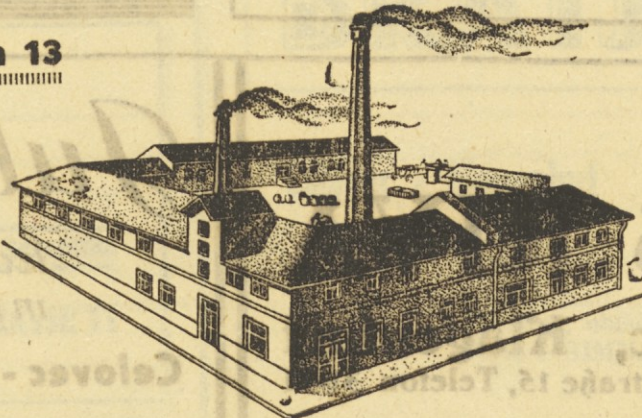
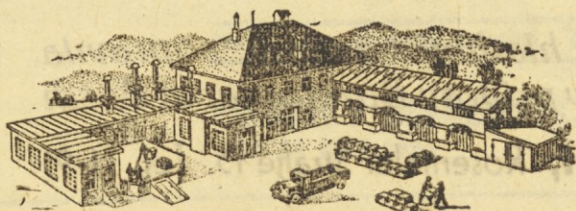
Obiščite nas na celovski razstavi v Hasnerjevi šoli, soba 12.

Johann Rauniger

Žganjarna žlahtnih žganih pijač - izdelovalnica likerjev
stiskalnica sadja - izdelovalnica brezalkoholnih pijač - kleti
za pijače iz sadja in jagodičevja

Feldkirchen na Koroškem - Telefon 13

PRODAJALNA: Celovec - Klagenfurt
Herrengasse 6 - Telefon 15-98

Obiščite

NOVI

OBELISK-BAR

Celovec - Klagenfurt
Kardinalplatz

Dnevno od 21 ure prvovrstna
koncertna in plesna glasba
Cene so običajne

*Moda***Sickl**

Strokovna trgovina za oblačila

Celovec-Klagenfurt sedaj
NEUER PLATZ**LABUDSKI PREMGOVNIK**

D. Z. O. Z.

Lavantaler Kohlenbergbau

Ges. m. b. H.

Uprava Št. Štefan v Labudski dolini - Št. Štefan i. L.

PODJETJA:

Premogovniki v Št. Štefan v Wiesenau-u
 Kamnolom luskovega železovca Waldenstein
 Kamnolom apnenca in gramoza v Tvimbergu

Baerle, lake, emailje, laneni fienež,
 slikarske in pleskaeske potcelščine

kupite naj-
bolje pri**PETER DE CILLIA**

FELDKIRCHEN - Telefon 73

in pri podružnici:

Celovec-Klagenfurt, St.-Veiter Straße 35 - Tel. 28-38

SPECIALNA TOVARNA USNJA

Najfinejši boks
 Nepremočljivo usnje
 Podloge

DR. HANS NEUNER

CELOVEC - KLAGENFURT

HANS*Iraninger*

REZANI LES
 TUZEMSKI IN INOZEMSKI TRD
 LES
 ZATIKA (SPERRHOLZ)
 PANELNE PLOŠČE
 FURNIRJI
 PLOŠČE IZ STISNJENEGA
 LESA
 PARKETI
 VRATA IZ ENEGA KOSA

Celovec - Klagenfurt

Völkermarkterstr. 38, Tel. 15-95

ZA ČASA RAZSTAVE

v Celovcu

VAS VABIMO V

POLNOČNI KABARET

**ADLER
BAR**

Nastopajo:

RUDI KUSSEL
 in njegovi solisti
 2 RITSCHARDINA
 ERIKA WAHL
 SYLVIA CERDA

Predstave se vršijo na vrtu, ob
 slabem vremenu v baru.
 Pričetek ob 20 uri.

Velikovec - Wolfsberg - Feldkirchen

Veletrgovina živil

O. H. G.

FRIEDRICH JUNGBAUER**CELOVEC - KLAGENFURT**

10.-Oktober Straße 28 - Telefon 17-73 in 33 26

Jeep, Jeep-nadomestni deli in
 originalni Jeep-priklopni vozovi

JULIUS RIVA**Celovec, Klagenfurt**

Rosentaler Straße 15, Telefon 31-91

Julius Riva

Izdelovalnica hladilnih naprav, popravila
 in preureditev priprav Bitterpolar in Bosch

Celovec - Klagenfurt, Rosentaler Straße 15, Tel. 31-91

Obišcite

OB PRILIKI RAZSTAVE
V CELOVCU
V TRGOVSKI AKADEMIJI

„Mohrenkeller“

Topla in mrzla jedila, likerji in sadni sokovi, prvovrstna vina trdke Kleinoscheg iz Gradca

BAR

Za obilen obisk se priporoča lastnica: MARIJA PINTER

Moške

nylon nogavice
polo srajce
kopalne hlače

ženske in otroške

kopalne obleke.
Otroške igrače

Grüner

CELOVEC - Burggasse

VEDNO VELIKA IZBIRA

ORIENTALSKIH IN PERZIJSKIH PREPROG.

na roko vozanih in žametnih (velournih) preprog ter tekačev.

Blago za pohištvo, zavese, pregrinjala za mize in divane.

Popusti za preprodajalce, hotele in gostilne. — Plačilne olajšave. — Dajemo v to stroko spadajoče nasvete za opremo sob, po želji tudi na licu mesta.

Strokovna trgovina za preproge, pohištveno blago in zavese

DIR. JOSEF RADLMAYR
BELJAK - VILLACH

TRGOVINA NA DROBNO: POSTGASSE 3 TELEFON 47-67 — 4447

Finkensteiner

„Finkensteiner“ testenine

še vedno koroška
kvalitetna znamka

ROBERT

Lindner

Tkalnica ovčje volne

Müllnern

pri Beljaku

Telefon 5

železniška postaja Finkenstein

Radio Schmidt

Prodaja - popravila
žarnice

Vaša strokovna trgovina

CELOVEC - Klagenfurt

Bahnhofstraße 22 - Telefon 29-48

Tvornica strešne lepenke ING. ALFRED KOFLER

Bitumenska in katranova
strešna in izolirna lepenka. Impregnirani tkani trakovi

BELJAK - VILLACH,
KASSINSTEIG 2

Zahtevajte prosim naše izdelke pri svojem gradbenem trgovcu

Na razstavi v Celovcu

bodo točili posebne

izdelke trdke Amlacher:

Likerje - sadne sokove - špeci-limonade iz sadnih sokov in sodavico in sicer v Hasnerjevi šoli - gimnaziji - v trgovski akademiji (Mohrenkeller) in na veseličnem prostoru

Prepričajte se sami o kakovosti mojih izdelkov tu ali v mojem obratu

FRANZ

Amlacher

Celovec - Klagenfurt

Pischeldorfer Straße 16 • Telefon 10 82

FILME

dobte pri FOTO-FILMU

HUBERT WANDERER

DOMGASSE 4

Razpošiljanje po pošti

KUNZ-KAVA

Mokka-mešanica $\frac{1}{8}$ - 8.75 š

Mešanica I $\frac{1}{8}$ kg 7.50 šil.
Mešanica II $\frac{1}{8}$ kg 6.50 šil.
Mešanica III $\frac{1}{8}$ kg 6.— šil.

Mešanica IV $\frac{1}{8}$ kg 5.50 šil.
Mešanica V $\frac{1}{8}$ kg 4.50 šil.
Mešanica VI $\frac{1}{8}$ kg 3.73 šil.

BRATJE KUNZ

Celovec - Klagenfurt
Burggasse 3

Beljak - Villach
Hauptplatz 28

Prosimo, obiščite nas na celovski razstavi v GIMNAZIJI, I. nadstr. soba 11

A. J. WILLNER

Porcelan - glinasta posoda - stekleni izdelki - keramika

CELOVEC - KLAGENFURT, BAHNHOFSTRASSE 11
TELEFON 1951-1954

IB. MUSIL-GIESLO TIEGA LIETA

Na razstavi v Celovcu
v Hasnerjevi šoli

II. NADSTROPJE SOBA 45

Na razstavi so naprodaj tudi vsi MUSILOVI izdelki: Espresso-kava, italijanski sladoled, pecivo in mesne jedi.

Vaše zbirališče pri

MUSIL-U. CELOVEC - KLAGENFURT

KAVARNA - SLAŠČICARNA - RESTAVRACIJA

10.-OKTOBER STRASSE 14

Svojim cenjenim odjemalcem
sporočamo, da zapremo naše

podjetje v Celovcu v času
od 11. do 21. avgusta 1949,

da moremo nuditi svojim na-
meščencem skupen dopust.

Vljudno Vas prosimo za razumevanje

Naša trgovina v Beljaku ostane med tem časom odprta

A. in J. Gschiel

Celovec - Klagenfurt

Heuplatz 1

Firnež iz lanenega olja, oljnaté barve in zaščitne
barve proti rji nastrgane iz firneža lanenega olja
visokovredni emajlovi laki (beli in raznobarvni)
durlin-kakovosti, kopal-laki za notranjost in zu-
nanjost, laki za čolne in vrata priporoča:

F. SCHELLANDER & CO.

VELETRGOVINA Z BARVAMI

Celovec - Klagenfurt - 10.-Oktober-Strasse 1 - Telefon 19-66
Telegram: Schelko

TRANSPORTI VSEH VRST
V TUZEMSTVO IN INOZEMSTVO

Mednarodna špedicija

A. Künstl & Söhne

CELOVEC - KLAGENFURT

TELEFON 21-06

Landschafts-Apotheke

Ph. Mr. HERBERT AUER

Najstarejša lekarna v Celovcu
razpolaga z bogato zalogo speci-
alitét. Toaletne potrebščine, hra-
nilna in okrepilna sredstva, kakor
tudi vse pritikline za nego otrok
dobite s strokovno postrežbo ve-
dno po dnevnih cenah.

POSEBNI LABORATORIJ ZA
KEMIČNO-KLINIČNE
POIZKUSE

Celovec - Klagenfurt

Alter Platz 32 — Tel. 25—45

Vljudno ste vabljeni,
da obiščete

FUGGER-jevo KLET,

olvorjeno 20. julija 1949

Rudolf Kühpacher
klet, restavracija

Beljak-Villach
Seilergasse 1

Umetni
(valjčni) mlin

JOSEF KROPFITSCH

IZVRŠUJE VSA V MLEVSKO
STROKO SPADAJOČA DELA
SOLIDNO IN TOČNO

Zakamen - Stein
p. Vetrinj - Viktring

Specialna trgovina

KRONFUSS

CELOVEC - KLAGENFURT
BAHNHOFSTRASSE 15, TELEFON 28-33

Dobavitelj bolniške blagajne

Vedni pomočnik koroškega poljedelstva

POLJSKI STROJI za vsa področja
POPRAVLIALNICA z odličnimi izvedeniškimi močmi
NADOMESTNI DELI v bogati izbiri
URADNA PISARNA za stranke za traktorje znamke Steyr-Diesel

Valentin Paternioner

Celovec-Klagenfurt, Völkermarkter Ring 7, Tel. 20-72

Na razstavi v Celovcu od 11. do 21. avgusta 1949
TRGOVSKI AKADEMIJI, NA PROSTEM

Najnižje cene pri največji izbiri

Specialna tekstilna trgovina in sprejemalnica volne

MAX PLACH

CELOVEC - KLAGENFURT
8.-MAI-STRASSE 1